EESTI SÕNA

Toimetus ja talitus: Tallinn, Pikk 2
Toimetuse ja talituse kodune telefoni-keskjaam 428-53
Ilmub kuus korda nädalas. Üksiknumbri hind 5 penni
Tellimishind kuus 1 m. 30 penni
Aadressi muutmine 20 penni. Tellitus avatud k. 9—16
Peatoimetaja A. KIVIKAS

Nr. 12 (I aastakäik) | Teisipäeval, 16. detsembril 1941 | Tänast lehte 4 lk.

Talumees saab maa tagasi

Talumeestele maa tagasiandmine on nüüd lõplikult otsustatud. Tänasest lehest leiavad lugejad kindralkomissari poolt avaldatud riigikomissari määruse, mis annab ametliku vastuse sellele, et Eesti talumehed saavad oma maa jälle tagasi. Bolševismi poolt talundite küljest lahutatud maade majandamine võetakse endiste valdajate poolt otsekohe jälle üle. Omandusõiguse vahekorrad korraldatakse hiljem.

See otsus on kaugeleulatuva tähtsusega. Põline põllupind, mida siinne talunik on harinud põlvest põlve, kuulub jälle selle õigele omanikule. Talumees võib asuda kindlustundega oma otsese töö juure ega tarvitse enam karta igasugu vigureid, kuidas temalt ta töö viili käest petetakse.

Sest niisuguste vigurite poolest oli viimane aasta saanud eriti kuulsaks. Vigurdamiste sarja avas maa kuulutamine rahva omaks, ja mõned lihtsameelsed arvasidki, nagu võiks see kaasa tuua toredaid reforme. Tegelikult andis see aga bolševistlikele võimumeestele kätte ainult õiguse meie põllumajandust nii segi ajada kui vähegi võimalik.

Niinimetatud maareform kujunes seetõttu ainult eeltööks meie põllumajanduse ruineerimisel, et äranäljutatav maarahvas siis hiljem seda suuremas kabuhirmus tormaks kolhoosidesse. Kümnete tuhandete viisi loodi elujõuetuid talundeid, kuna vanad elujõulised majapidamised kisti siiludeks ja ribadeks, et neil jalad alt ära kiskuda.

Kui sellest hoolimata mõni talu siiski veel võinuks jääda korraliku majandamise piiridesse, siis mõteldi selle jaoks uusi abinõusid, kuidas ta elujõudu välja imeda. Võeti appi väga veniva mõistega maksumäärad ning lisaks veel kohustuslikud müüginormid, milledega toodetud kaup põllumeestelt poolmuidu välja peteti. Kõige sellega käis kaasas klassivaenu õhutamine, kulakute likvideerimine ja muu tšekistlik võimutsemine, et siinne maarahvas lõplikult muuta väljasurevaks orjaks.

Nüüd on see aeg, mis meie põllumajandusele on toonud niipalju hävingut, jälle õnnelikult möödas. Algab vanade haavade parandamine, ja iga talumees, kes külvab seemne kõrvale oma higi, võib ise oma vilja lõigata. Talumees on saanud tagasi õigused omale maale, aga ta on saanud tagasi ka omad kohustused.

Sest maa ei lase ennast narrida. Bolševikud mõtlesid küll teisiti, et vili kasvab aina propagandakõnedega. Aga maa ei nõua sõnamuiinat, maa nõuab tõsist tööd ja hoolt enda vastu, maa nõuab armastust ja pikka kannatust. Põllumees ei saa oma lootusi rajada ühe aasta tulemustele, teda ei tohi aga ka kohutada ühe aasta loodusäpardused. Põllumehe pilk suunab kaugemale, tema töö on põline ning ulatub põlvest põlve

Eesti põllumees on alati tunnud armastust oma maalapi vastu, ja kõik need algatused, mida bolševikud kavatsesid siin teostada, olid juba põhiliselt rajatud valele alusele. Oma maalapp on alati olnud siinse taluniku unistuseks, ja see on olnud ka ainsaks aluseks, mis ta tööd on edasi ergutanud.

Uues olukorras on tavad põllumehi ees mitmed raskused, mis on tublisti erinevad rahuajast. Sõda nõuab oma osa ja ka siinne põllumees peab neid raskusi kaasa kandma. Aga meie põllumees on ennegi harjunud raskustega ja nüüdki ei kohku ta nende ees. Sest nüüdsed raskused on kõik ühenduses selle uuestisünniga, et talumees jälle saab peremeheks omal maalapil.

Äsjaavaldatud määrus kannab peamiselt raam-määruse ilmet, kuna mitmed küsimused on määratud üldjoonis ja üksikasjad selguvad tegelikkuses. Põhimõtted on aga selged ja need võimaldavad tööd põllumajanduses kõigile, ka nendele, kel on maasaamise soov ja kes on võimelised maad harima. Kõrvale lülitatakse ainult kommunistlikud uusmaapidajad, kes õieti ju ei saanud endale maad harimiseks, vaid peamiselt poliitilistel kaalutlustel. Nüüd aga seatakse maa jälle ta õigete ülesannete teenistusse. G.

Jõulude saabumisel mõtelgu kõik sõja- ja terroriohvritele!

Riigikomissari määrus

bolshevike korralduste tühistamise kohta põllumajanduslikul alal

Riigikomissari ülesandel määratakse:

§ 1. Bolševismi poolt talundite küljest lahutatud maade majandamine võetakse endiste valdajate poolt otsekohe jälle üle.

Erandina võib piirkonnakomissar uusmaapidaja, kel on teistest eraldatud talumajapidamine, edasi jätta majandajaks, kuivõrd majandamist võib pidada kindlustatuks külladase eluta ja elusa inventari abil, mille korrapärase omandamise kohta tuleb esitada tõend. Kommunistlikke uusmaapidajaid ei või edasi jätta.

§ 2. Väiketalupidajaile juurelõigetena antud maa peab väiketalupidajaile majandamiseks jääma, kui väiketalupidamise põllumajanduslik tegevusvõime selle läbi suureneb.

§ 3. Peremeheta talundeile määratakse piirkonnakomissari poolt kohane valitseja.

§ 4. Majanduslikule käitisele kuuluv kogu eluta ja elus inventar on käitise kogumajandamise eest vastutava vana-maapidaja või määratud valitseja (§ 1 lõige 1, § 3) töökäsutuses.

Kui senine uusmaapidaja on tõendanud eluta ja elusa inventari korrapärase omandamise, tuleb tema ja vana-maapidaja vahekorrad kindlaks määrata.

§ 5. Uusmaapidajad, kes ei vasta § 1 lõige 2 tingimustele, jäävad kohaliku töötasu eest põllutööolisteks käitistes, kelledele uustalundimaa majandamiseks tagasi antakse. Tasuks seni sooritatud töö eest saab uusmaapidaja kohase osa lõikusest. Kui ta põllutöölisena omab lehma, siis tuleb tema käsutusse anda vastavalt õlgi, heinu ja põhisööta, mille hulk määratakse kindlaks tariifidega 9. detsembri 1941 määruse alusel loomasöötmise kindlustamise ja suguning tõuloomade sundandmisest vabastamise kohta.

§ 6. Iga tööst loobumist käesoleva määruse § 5 vastaselt karistatakse vangimajaga ja rahatrahviga või ühega neist karistustest, kuivõrd teiste eeskirjadega ei ole määratud raskemaid karistusi.

§ 7. Vahekordade kindlaksmääramisest (§ 4 lõige 2) või töötasu määramisest (§ 5) tekkivad vaidlused lahendatakse piirkonnakomissari ülesandel ametipiirkonna juhatajate (vallavanemate) poolt, edasikaebuse korral 4 nädala jooksul maakonnavalitsuse juhatajate poolt.

§ 8. Käesolev määrus jõustub kohe endise Eesti Vabariigi maa-alal. Ta astub alluvate ametiasutuste poolt seni antud korralduste asemele.

§ 9. Omandusõiguse vahekorrad korraldatakse hiljem.

Tallinnas, 9. detsembril 1941.

Kindralkomissar Tallinnas
Lietzmann.

Teostamise ja selgitamise eeskirjad

IDA MAA-ALA RIIGIKOMISSARI MÄÄRUSELE 13. SEPTEMBRIST 1941 BOLŠEVIKE KORRALDUSTE TÜHISTAMISE KOHTA PÕLLUMAJANDUSLIKUL ALAL

Määruse eesmärgiks on luua eeldused tootmise üldiseks ja kiireks tõstmiseks. Sellest ülimast seisukohast tuleb lahendada kõik määrusest tulenevad vaidlused.

Endise talumaa, mis liideti riigikäitiste külge, võib, välja arvatud peremeheta majandused, riigimõisade valitsuse nõusolekul nüesti tagasi anda endiste käitiste majandamisele.

Kui vana-maapidaja oma käitise on välja rentinud, siis ei ole mingeid takistusi rendivahekorra edasikestmiseks.

Kogukäitise rentnikena tulevad kõne alla uusmaapidajad, sest et nad varem olid sageli talundite rentnikud ja et talundi inventar nende valduses oli. Vallatöönijaile enne enamlaste aega antud vallamaade suhtes võib jälle jalule seada enne maikuud 1940 olnud olukorra. Sama käib ka kiriku- ja koolimaade kohta, mida võib anda tagasi endiste majanduste kasutamisele. Kas tagasiandmine toimub täies ulatuses või ainult osade kaupa, see oleneb piirkonnakomissari äranägemisest.

Määrus korraldab ainult põllumajandusliku kasutuspinna majandamist. Metsamaa-ala läheb ajutiselt üle riigi metsavalitsuse majandamisele.

Sovhooside kohta antakse pärast erikorraldus.

§ 1 juure.

Uusmaasaaja eeldusi edasijäämiseks tuleb hoolsasti kaaluda tema põllumajandusliku tegevusvõime seisukohalt.

§ 2 juure.

Väiketalukohtade tegevusvõime on ainult siis tagatud, kui väiketalunike käsutuses on küllaldased hooned ja vastav inventar. Ka tuleb arvesse võtta, kui kaugel talunhoonetest on juureantud põllud. Kaugus üle 1½—2 km väiketaluniku põllust ei taga korrapärast majandamist.

§ 3 juure.

Peremehetuks loetakse käitis, kui selle viimast pidajat ega ta vahetuid perekonnaliikmeid (vanemaid, abikaasat, lapsi) ei ole käitises.

§ 4 juure.

Vahekordade kindlaksmääramine toimub harilikult sel viisil, et vana-maapidaja omandab seniselt uusmaapidajalt inventari võlgade ülevõtmisega. Kui vana-maapidaja ei võta üle inventari ostu teel, siis tuleb uusmaapidajaga inventari kasutamise väärtuse kohta kokku leppida. Kui senine uusmaapidaja, kes on jälle põllutööliseks saanud, võib tõendada korrapärast omandit 1—2 lehma pealc, siis võivad need lehmad temale moonalehmadeks jääda. Sama on makset 1—2 sea ja lamba kohta.

§ 5 juure

Kohasetts tasuks võib pidada 50% nende viljade lõikusest, mis uusmaapidaja on külinud. Suhkrupeetide suhtes on endisel uusmaapidajal õigus 50% peale peedihimnast ja peedilõikmete ning -lehtede peale niivõrd, kui ta neid vajab oma moonaloomade söötmiseks.

§ 6 juure.

Iga tööst loobumist, eriti sabotaaži, tuleb karmilt kohelda. Vallavanemad on kohustatud igast käesoleva määruse rikkumisest kohe teatama maakonna põllumajanduslikule juhile, kes esitab asja karistuse määramiseks asjaomasele ametikohale.

Tallinnas, 9. detsembril 1941.

Kindralkomissar Tallinnas
Lietzmann.

Rahvaloendusel registreeriti 1 001 541 hinge

Kahanemine ühe aastaga 105 704 inimest

MEHI PRAEGU 435 548, NAISI 565 993, — LINNADES 100 MEHE KOHTA 152, MAAL 121 NAIST

Rahvaloenduse tulemustest on juba eelkokkuvõtted valminud. Sel puhul Eesti statistikaameti juhataja hr. Bousted t ja direkor A. Pullerits märgivad, et loendus õnnestus hästi. Instruktoreina maakondadesse saadetud vanemad ja kogenumad ametnikud saabusid tagasi. Kõik kriipsutavad alla erilist vastutulelikkust kohalike saksa võimude ja omavalitsuste poolt.

Rahvas on kõikjal registreerijaile suhtunud täie usaldusega, nii et ei ole ette tulnud märkimisväärseidki vahejuhtumeid ega arusaamatusi. Töö oli eriti raske maal, kus liiklemisolud polnud kuigi hõlpsad. Kasutamisele tuli seetõttu võtta kõik liiklemisvahendid.

Samuti on märkida, et eelmisi rahvaloendusi valmistati ette tavaliselt pool aastat, aga seekord oli aega ettevalmistusteks palju vähem. Kuj eelmistel rahvaloendustel instruktorite kaader oli tasuline, siis nüüdsel loendusel sooritasid kõik oma töö auametina. Kõiki neid asjaolusid arvestades võib seekordse rahvaloenduse tulemustega jääda üllimal määral rahule.

Eesti statistikaamet elanike registreerimise teostajana avaldab omalt poolt tänu kõigile registreerijaile ja kaastöölistele, kellede arv üle kogu maa ulatus umbes 17 000-ni.

Eesti statistikaameti eelkokkuvõtete järgi oli Eestis 1. dets. 1941. a. kokku 1 001 541 elanikku, neist linnades 309 500 ja valdades 692 041. Selles kogusummas on arvestatud ainult linnades ja valdades 1. dets. asunud elanikud, kuna ajutiselt töö ja kaitse ülesandeil väljaspool Eestit viibijad pole arvestatud. Need ajutiselt eemalviibijad arvestatakse eri korras. Samuti ei sisalda kokkuvõte interneerituid.

Võrreldes 1. sept. 1940,
on elanike arv vähenenud üldiselt 105 704 inimese võrra,

mis teeb välja 9,5 protsenti tolleaegsest elanike koguarvust. Tegelikult on see arv väiksem, sest ZEV-i andmeil ulatub bolševike terrori ajal kadunud ning küüditatud inimeste arv umbes 60 000-ni. Ülejäänud tuleks arvata peamiselt ajutiselt eemalviibijate hulka.

Eelmise, 1934. a., rahvaloenduse järgi oli linnade ja valdade elanike arv 1 117 361, kusjuures selles kogusummas on samuti arvestamata eraldi arvestatud isikud. Selle kogusummaga võrreldes on praegune linnade ja valdade rahvastiku arv väiksem 115 820 inimese ehk 10,4 protsendi võrra.

Eriti tunduvalt on muutunud rahvastiku sooline vahekord suure meestekaotuse tagajärjel. Praegu linnades ja valdades asuvast rahvastikust oli 1. dets mehi 435 548, naisi aga 565 993. Seega on praegu naiste ülekaal 130 445 hinge. Eelmise, 1934. a., rahvaloenduse andmeil oli naiste ülekaal ainult 77 483 Kui 1934. a. tuli iga 100 mehe kohta 115 naist, siis praegu tuleb iga 100 mehe kohta 130 naist. Võrdluseks oleks veel märkida, et võrreldes 1934. a. andmetega on meeste arv vähenenud 16,2 prots. naiste arv ainult 5,3 protsendi võrra elanike koguarv 10,4 prots. võrra.

Elanike kahanemine on linnades suurem kui valdades.

Linnades asuv rahvastik on võrreldes 1934. a. vähenenud 39 875 inimese ehk 11,4 prots. võrra, valdades asuv rahvastik aga 75 945 inimese ehk 9,9 prots. võrra. Võrreldes aga 1940. a. septembri arvudega on rahvastiku vähenemine linnades 48 142 inimest (13,5 prots.) valdades 57 562 inimest (7,7 prots.). Kuna linnades on rahvastiku vähenemine toimunud ülekaalukalt meeste arvel, siis on sooline vahekord linnades muutunud tunduvalt rohkem kui valdades. Iga 100 mehe kohta tuleb naisi praegu valdades 121, linnades aga koguni 152!

Tallinna elanike arv koos Nõmmega

oli 1. dets. 142 514 sellest mehi 54 693, naisi aga 87 821. Võrreldes 1. a. septembriga, on Tallinna elanike arv seega kahanenud 19 209 inimese võrra, mis teeb välja 11,9 prots. Suhteliselt eriti tugev — 20.9 protsenti — on elanike arvu vähenemine Nõmmel, kus tänavu on 5 154 elanikku vähem. See Nõmme rahvastiku suhteliselt suurem kahanemine on osaliselt tingitud ka nõmmelaste asumisest elama Tallinna.

Tartus oli 1. detsembril 47 537 elanikku

(1. sept. 1940 — 55 529). 1940. a. sept. võrreldes on elanike arv Tartus kahanenud 7 992 isiku võrra (14,4 prots.). Suuremates linnades on elanike kahanemisprotsent (suhteliselt 1940. sept.) järgmine: Petseris — 24,7%, Narvas — 19,2%, Haapsalus — 18,4%, Tartus — 14,4%, Võrus — 14,9%, Rakveres — 13,9%, Kuressaares — 13,4%, Valgas — 13,2%, Tallinnas — 11,9%, Pärnus — 10,8%, Viljandis — 10,2%.

Üldise kokkuvõtte järgi on, võrreldes 1940. a. septembriga, kahanenud elanike koguarv linnades 48 142 isiku ehk 13,5 protsendi, maal aga 57 562 isiku ehk ainult 7,7 protsendi võrra. Elanike kahanemisprotsent üksikuis maakondades on linnasid kaasa arvamata, järgmine: Virumaal — 9%, Järvamaal — 7%, Harjumaal — 8,3%, Läänemaal — 6,8%, Saaremaal — 8,8%. Pärnumaal — 4,7%, Viljandimaal — 8,7%, Tartumaal — 7,1%, Valgamaal — 2,2%, Võrumaal — 4,3%. Petserimaal — 14,1%

Maakondade rahvastik 1. dets. 1941. a. oli eelkokkuvõtete põhjal koos linnadega (eri korras registreeritud kaasa arvamata):

	Kokku	Sellest mehi	naisi
Tallinn (koos Nõmmega	142 514	54 693	87 821
Virumaa	127 402	56 175	71 227
Järvamaa	53 032	23 947	29 085
Harjumaa	79 136	35 494	43 642
Läänemaa	64 337	28 210	36 127
Saaremaa	48 520	19 988	28 532
Pärnumaa	83 851	37 466	46 385
Viljandimaa	71 724	31 869	39 855
Tartumaa	157 898	68 364	89 534
Valgamaa	36 041	16 011	20 030
Võrumaa	77 662	35 665	41 997
Petserimaa	59 424	27 666	31 758

Suuremais linnades oli 1. dets. 1941. a. elanikke eelkokkuvõtete põhjal järgmiselt, kusjuures võrdluseks on kõrval toodud elanike arv septembris 1940. a.

	1. 12. 1941	Sept. 1940
Tallinnas (koos Nõmmega)	142 514	161 723
Tartus	47 537	55 529
Narvas	19 809	24 510
Pärnus	18 997	21 280
Viljandis	10 595	11 794
Valgas	8 927	10 286
Rakveres	8 467	9 838
Võrus	5 417	6 355
Kuressaares	3 936	4 474
Haapsalus	3 791	4 646
Tapal	3 373	3 829
Petseris	3 336	4 431
Türil	2 850	3 255
Põltsamaal	2 846	2 896

Kõigis linnades kokku on eelkokkuvõtete põhjal ainult 309 500 elanikku 1940. a. septembri 357 642 elaniku vastu.

Valmistage jõulurõõmu puudustkannatavale lapsele!

Neue vernichtende Schläge für den Gegner

Aus dem Führerhauptquartier, 14. Dezember.

Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Im Osten bekämpfte Artillerie des deutschen Heeres feindliche Schiffe im Hafen von Sevastopol und kriegswichtige Ziele in Leningrad mit guter Wirkung.

Im übrigen beschränkten sich die Kampfhandlungen auf die Abwehr örtlicher feindlicher Angriffe.

Bei Angriffen auf Transportbewegungen, belegte Ortschaften, Kolonnen und Barackenlager fügte die Luftwaffe an der Ostfront dem Feind starke Verluste an Menschen und Kriegsmaterial zu.

Im Seegebiet um England wurde ein feindlicher Zerstörer am Eingang zum Bristolkanal durch Bombentreffer so schwer beschädigt, dass mit seiner Vernichtung gerechnet wird.

In der Nacht zum 14. Dezember belegte die Luftwaffe an der britischen Ostküste militärische Ziele erfolgreich mit Bomben. Bei Versuchen, an der Kanalküste einzufliegen, verlor der Feind 7 Flugzeuge.

In Nordafrika wiesen die deutsch-italienischen Truppen im Raum westlich Tobruk Angriffe zusammengefasster britischer Kräfte ab und vernichteten mehrere Batterien sowie 11 Panzerkampfwagen. Deutsche und italienische Sturzkampfflugzeuge fügten feindlichen motorisierten Kolonnen starke Verluste zu. Jagdflugzeuge der Achsenmächte schossen in Luftkämpfen 15 Flugzeuge ohne eigene Verluste ab. Ferner wurden von deutschen Kampfflugzeugen Flugplätze, Versorgungslager, Panzer- und Kraftfahrzeugkolonnen des Gegners im Raum von Tobruk mit guter Wirkung bombardiert.

Die bolšewistische Luftwaffe verlor in der Zeit vom 6. bis 12. Dezember insgesamt 125 Flugzeuge, davon wurden 88 in Luftkämpfen, 32 durch Flakartillerie abgeschossen, der Rest wurde am Boden zerstört. Während der gleichen Zeit gingen an der Ostfront 7 eigene Flugzeuge verloren.

Aus dem Führerhauptquartier, 15. Dezember.

Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Im Osten wurden an mehreren Stellen der Front feindliche Angriffe unter starken Verlusten für den Gegner abgewiesen. Die Luftwaffe bekämpfte erfolgreich Ansammlungen des Feindes im Donezbogen sowie Eisenbahnziele zwischen Don und Donez. Starke Kräfte von Kampf- und Sturzkampfflugzeugen führten unter Jagdschutz vernichtende Schläge gegen Panzerbereitstellungen und Nachschubkolonnen der Sowjets im Mittelabschnitt der Front. Der Feind erlitt hier besonders empfindliche Verluste an schweren Waffen und rollendem Material.

Auch im Wolchow-Abschnitt sowie an der Murmanbahn waren Angriffe der Luftwaffe erfolgreich.

Sicherungsfahrzeuge der Kriegsmarine beschädigten im Ägäischen Meer durch Wasserbomben ein britisches Unterseeboot, mit dessen Verlust zu rechnen ist.

In Nordafrika wurden erneute britische Angriffe zurückgeschlagen. Deutsche und italienische Sturzkampfverbände erzielten Bombenvolltreffer schweren Kalibers in feindlichen Kolonnen und Geschützstellungen südwestlich Tobruk. Auf einen Flugstützpunkt warfen deutsche Kampfflugzeuge Betriebsstofflager in Brand.

Marine-Artillerie schoss an der atlantischen Küste zwei britische Kampfflugzeuge ab.

Uusi hävitavaid lööke vastasele

Juhi peakorterist 14. detsembril.

Sõjajõudude ülemjuhatus teatab:

Idas võitles saksa armee suurtükivägi tõhusalt vaenlase laevade vastu Sevastoopoli sadamas ja sõjatiselt tähtsate seadmete vastu Leningradis.

Muu võitlustegevus piirdus vaenlase kohalike rünnakute tagasilöömisega.

Rünnakuil transpordiliiklemisele, sõjaväe all olevaile asulaile, kolonnidele ja barakklaagreile tekitasid õhujõud idarindel vaenlasele raskeid inimeste ja sõjavarustuse kaotusi.

Merel Inglismaa ümbruses vigastati üht vaenlase hävitajat Bristoli lahe suudmes nii raskesti, et arvestatakse ta hävimisega.

Ööl vastu 14. detsembrit heitsid õhujõud pomme tõhusate tagajärgedega sõjalisile seadmeile Briti idarannikul. Sisselennu-katseil Kanali rannikul kaotas vaenlane 7 lennukit.

Põhja-Aafrikas löid saksa-itaalia väed Tobrukist lääne pool asetsevas runnis tagasi briti koondatud jõudude rünnakud ja hävitasid mitu patareid ning 11 soomusmasinat. Saksa ja itaalia sõõstvõitluslennukid tekitasid vaenlase motoriseeritud kolonnidele raskeid kaotusi. Teljeriikide jahilennukid tulistasid õhuvõitlustes alla 15 lennukit ilma omapoolsete kaotusteta. Pealeselle pommitasid saksa võitluslennukid Tobruki ruumis tõhusalt vaenlase lennuvälju, varustusladusid, soomus- ja veomasinate kolonne.

Bolševike õhujõud kaotasid ajavahemikus 6. kuni 12. detsembrini kokku 125 lennukit. Neist tulistati alla 88 õhuvõitlustes 32 õhutõrje-suurtükiväe poolt, ülejäänud purustati maapinnal. Samal ajal kaotati idarindel 7 meie lennukit.

Juhi peakorterist, 15. detsembril.

Sõjavägede ülemjuhatus teatab:

Idas tõrjuti rinde mitmes osas tagasi vaenlase rünnakud suurte kaotustega vastasele. Lennuvägi pommitas tagajärjekalt vaenlase kogunemisi Donetsi kaares kui ka raudtee-eesmärke Doni ja Donetsi vahel. Tugevad võitlus- ja sööstvõitluslennukite üksused andsid jahilennukite kaitsel hävitavaid lööke bolševike valmisseatud tankidele ja järeleveekolonnidele rinde keskl6igus. Vaenlane kandis siin eriti tunduvaid kaotusi raskete relvade ja veereva materjali näol.

Ka Volhovi lõigus ja Murmani raudteel olid lennuväe rünnakud tagajärjekad.

Sõjalaevastiku julgestussõidukid vigastasid Egeuse meres veepommide läbi üht briti allveelaeva, mille kaotusega tuleb arvestada.

Põhja-Aafrikas tõrjuti tagasi uued briti rünnakud. Saksa ja itaalia sööstvõitlusüksused saavutasid raskekaliibrilisi pommitäistabamusi vaenlase kolonnides ja kahurväepositsioonides edela pool Tobrukit. Ühel lennukite toetuspunktil pommitasid saksa võitluslennukid põlema kütteainetelao.

Mereväekahurvägi tulistas Atlandi rannikul alla kaks briti võitluslennukit.

Määrati kindlaks pühad

21. OKTOOBER — EESTLASTE KOMMUNISTLIKU IKKE ALT VABASTAMISE PÜHA

Kindralkomissari korralduse on sisedirektor annud järgmise pühade määruse:

1941. aasta detsembris on seaduslikeks pühadeks: 25. ja 26. detsember — jõulupühad. 24. ja 31. detsembril 1941 töötatakse kella 12-ni.

1942. kalendriaastal on seaduslikeks pühadeks: 1. jaanuar — uusaasta, 6. jaanuar — kolmekuningapäev, 25. veebruar — palvepäev, 15. märts — kangelaste mälestuspäev, 3. aprill — Suur reede, 5. ja 6. aprill — ülestõusmispühad, 1. mai — rahva rahvuspüha, 14. mail — taevaminemispüha, 24. ja 25. mai — nelipühad, 24. juuni — jaanipäev, 4. oktoober — lõikuse tänupüha, 21. oktoober — eestlaste kommunistliku ikke alt vabastamise püha, 31. oktoober — usupuhastuspüha, 25. ja 26. detsember — jõulupühad.

1942. kalendriaastal töötatakse järgmistel päevadel kella 12-ni: 4. aprillil — ülestõusmispühade laupäeval, 23. mail — nelipühade laupäeval, 24. detsembril — jõululaupäeval, 31. detsembril — vanaaastal.

Jaapanlased Malai poolsaarel

JAAPANI POMMILENNUKID MANILA KOHAL

Stokholm, 15. 12. (DNB) Nagu Londonist teatatakse, jõudsid Taist Burma suunas liikuvad jaapani väed Victoria piirkonda Kra maakitsuse lõunatipus.

Šanghai, 15. 12. (DNB) Manilas arti pühapäeva hommikul õhualarm, mis kestis umbes tunni, sest Filipiinide pealinna kohal tiirlesid jaapani pommilennukid, mis pomme heitmata viimaks võtsid suuna lõunasse.

Ühendriikide nõuandja Tšiangkaišeki juures F. H. Donald jõudis teel Tšungkingi reisiaurikuga pühapäeval Manilasse. Donald seletas, et Ühedriikide aurik, mil ta pärale jõudis, teel vaenlase laevu ei kohanud. Seejärcle kui jaapani pommilennukid olid lennanud üle Manila, lausus Donald: „Vaatepilt oli sama, mis Hiinas".

Närvilisus Manilas

Šanghai, 15. 12. (DNB) Manilas valitsevast närvilisusest tunnistavad need arvukad läbiotsimised, mida politsei toimib arvatavasti jaapani salaühingute juhtide juures. Eriti kahtlustatakse seiitide ühingut „Ganap", endise ministriga „Aktalista". Selle liikmeile pannakse süüks, et nad olevat signaliseerinud vaenlase merejõududele rannalt.

Lennukid Formoosa kohal

Šanghai, 15. 12. (DNB) Jaapani vägede peakorter Takaos Formoosa saarel teatas eile, et saare lõunaosas Takao läheduses on nähtud vaenlase 12 lennukit. Linnale lähenemata muutsid nad järsku suuna.

Jaapani kabinetiistung

Tokio, 15. 12. (DNB) Pühapäeval oli koos Jaapani ministritenõukogu, mida juhatas peaminister Tojo. Istung oli peamiselt pühendatud küsimustele ühenduses parlamendi erakorralise istungjärguga, mis algab esmaspäeval. Istungil võtsid peale peaministri sõna veel välisminister Togo ja rahaminister Kaya.

Asjatud väljatungikatsed Leningradist ja Sevastoopolist

Berliin, 15. 12. (DNB) Põjavägede ülemjuhatuse pühapäevast teadaannet kommenteeriti siinseis kompetentseis ringkonnis järgmiselt: Pühapäevases ametlikus teadaandes lausuti, et saksa suurtükivägi on tagajärjekalt pommitanud laevu Sevastoopoli sadamas ja samuti ka sõjaliselt tähtsaid eesmärke Leningradis.

Sevastoopoli kaitsmine on Nõukogudele väga kulukas ettevõte, sest püüdes vältida selle sadama okupeerimist saksa vägede poolt, tuleb neil asjatult ohverdada laevu ja oma sõdurite elusid. Alati kui mõnel nõukogude laeval õnnestub jõuda Sevastoopoli sadamani, võetakse ta kohe saksa suurtükiväe poolt ägeda tule alla ja teda pommitavad saksa lennukid. Sevastoopoli garnisoni väljatungimiskatsed lüüakse tagasi raskete kaotustega vaenlasele.

Taoline on olukord ka Leningradi juures. Saksa väed on ikka ja jälle ajanud nurja kõik Nõukogude meeleheitlikud katsed saksa raudrõngast läbimurdmiseks. Niihästi Leningrad kui ka Sevastoopol on saksa suurtükkide laskeulatuses, mis vahetult pommitavad sõjaliselt tähtsaid ja muid eesmärke mõlemas linnas.

Laupäevane ametlik teadaanne märkis ühtlasi, et saksa õhujõud on jälle äärmiselt tegevad idarindel. Rinde lõunaosas kisti lennupommidega paljudes kohtades üles raudteerööpmed. Selles rindeosas rünnati tagajärjekalt 22 nõukogude rongi ja põhjaosas kuut rongi. Samuti rünnati heade tagajärgedega vägedekoondisi, veoautosi, barakke ja üht ringhäälingusaatjat.

Kui firma on pankrotti minemas...

Kui mõni firma on pankroti serval, siis klapivad direktorid viimsed veeringud kokku esinduskuludeks ja näitavad avalikult, et kõik on nagu kõige paremas korras: firma prestiiži hoitakse alal suurte „liigutustega" ja pudelikorkide paugutamisega. Ärimaailm ei tunne aga ühtki juhtumit, et selline krediidiusalduse tõstmise katse oleks annud tulemusi.

Inglismaa praegune olukord meenutab kujukalt pankroteeruvat firmat. Briti propagandaamet teeb meeleheitlikke pingutusi, et Churchilli ja juudi pangaringkondade poolt õhutatud sõda teha inglise rahvale populaarseks ja et suurte kaotuste kajastused inglise avalikkuses summutada. Kui Churchill ei saa alamkoja ees enam valkida ja ütleb, et „Kaug-Idast tulnud sõnumid on seevõrra pahad, et... jne.", siis peab propagandaamet samal ajal leidma mõne kompveki, mida saaks inglise rahvale panna magustoiduks suhu. Siis tuleb aga juut Duff-Cooper, peab ringhäälingus kõne ja ütleb, et lahingulaevade kaotamine oli „inglise rahvale kõigi aegade jooksul Kaug-Idas kõige rängemaks kaotuseks." Propagandaamet peab leidma jällegi uue kompveki, millega leevendada Duff-Cooperi poolt eetrisse paisatud sõnu.

Sõdade ajalood tunnevad vaid kahesuguseid olukordi — kaotusi ja võite. Inglise strateegid on leiutanud aga ühe uue võidu-tüübi: prestiiži-võidu. Otse ekrohaatiliku osavusega on inglise propaganda püüdnud oma rahvale selgeks teha, kui võidukalt ja osavasti suutsid inglased taganeda Dunkerque'ist, Norrast, Kreetalt jne. Kuid viimasel ajal on inglise propagandaamet hakanud töötama käsikäes inglise sõjaväe juhatusega (või ümberpöördult). Kui kusagil läneb inglastel nii halvasti, et isegi valede vanameister Churchill ei saa enam vaikida, vaid peab kinnitama Saksa, Itaalia või Jaapani sõjateadet, siis samaegselt võetakse sõjaväe juhatuse poolt ette mõni kohaliku iseloomuga aktsioon, pannakse mängu kogu jõupingutus, saavutatakse vahest ka päevakspaariks kohaliku tähtsusega edu ja hoobeldakse: meie võitsime.

Üheks sääraseks prestiiži-võitude lavastamise kohaks on Põhja-Aafrika. Kui inglise rahvas on masendatud lahingulaevade ja sadade kaubalaevade kaotamisest, siis seletatakse ametlikult poolt, et sellised „kaotused karastavad inglise laevastikku". „... aga, vaadake, Põhja-Aafrikas Tobruki juures oli meil seevastu suur edu sakslaste üle".

Saksa laupäevane sõjateade ei varjagi, et inglastel oli Tobruki juures kohaliku iseloomuga edu. See edu on aga ainult „prestiiži-võit". Teiste sõnadega — see peab olema see kompvek vastukaaluks lahingulaevadele, mis serveeritakse inglise rahvale, et nad püüaksid kiiresti unustada „Repulse'i" ja „Prince of Walesi".

Põhja-Aafrikas lavastatud võit „maksku-mis-maksab" põhimõttel on aga sõjapoliitiliselt vaid üks järjekordne möödalask sihist. Kui vahest inglise propagandaametil on kasulik unustada, et Saksamaal ei ole üldse Aafrikas fronti ja et Saksamaa abistab seal ühe ekspeditsioonüksusega vaid oma liitlast, siis peaks inglise rahvas olema taibukam ja saab sellest ka aru. Pole ka kahtlust, et inglise rahvas teab, et käimasolevat sõda ei otsustata ometigi Põhja-Aafrikas. Põhja-Aafrika front omab sõja otsustamisel kõige rohkem vaid kolmanda järgu tähtsuse.

Kui aga üks firma on pankroteerumas (käesoleval juhul Churchill & Ko), siis tõusevad esinduskulud. et võita „krediidiusaldust".

—n.

Marssal v. Mackensen 92-a.

Neil päevil pühitses Saksa marssal v. Mackensen oma 92. sünnipäeva. Juht ja sõjajõudude kõrgem ülemjuhataja läkitas marssalile isikliku kirja, milles ta õnnitleb marssalit enda ja saksa rahva nimel.

Inglased kaotasid Põhja-Aafrikas 16 lennukit

Berliin, 15. 12. (DNB) Saksa õhujõudude tugevad üksused saavutasid tegevuses Põhja-Aafrika rindel reedel ja laupäeval märkimisväärseid tulemusi. Saksa pommitus- ja sööstpommituslennukid pommitasid jahilennukite saatel tagajärjekalt inglise motoriseeritud kolonne. Suur arv mootorsõidukeid süüdati põlema. Saksa hävituslennukid pommitasid ja tulistasid kuulipildujaist vaenlase kolonne madalast kõrgusest. Järgnenud õhuvõitlustes tulistasid saksa jahilennukid alla 11 inglise lennukit. Pealeselle tulistasid saksa jahilennukid alla neli inglise pommituslennukit. Ühe inglise pommituslennuki tulistas veelgi alla saksa õhutõrje, mistõttu inglased kaotasid Marmarikas kahe päevaga kokku 16 lennukit.

INGLANE NÄEB SÕJAS VAID PROFIITI

Lissabon, 15. 12. (DNB) Sõjaliste lepingute täitmine on praegu Inglismaal kasulikem äri, seletas Londoni „Daily Mail" oma reedeses numbris, tuues näite ühest äriühingust, mille mullune puhaskasu oli ainult 23 000 naela, kuid paisus tänavu 200 000 naelani.

Ungari väeosa puhkusele

Budapest, 15. 13. (DNB) Ungari motoriseeritud brigaadi, kes pärast asendamist teiste üksustega jõuab tagasi idarindelt, võtab Ungari riigihoidja admiral von Horthy nimel ametlikult vastu Ungari kindralstaabi ülem kindral von Szombathilyi. Pärast vägede paraadi kindral von Szombathilyi jagab lahinguis erilist vahvust osutanud ohvitseridele ja sõdurelle aumärke.

Lord Alexander lohutab

Stokholm, 15. 12. (DNB) Et vähendada rusutud meeleolu, mis tekkis inglise rahva hulgas kaotustega Kaug-Ida sõjas, esines Briti admiraliteedi esimene lord Alexander pühapäeval Londoni ringhäälingus kõnega. Ta rõhutas oma veendunust, et „Repulse'i" ja „Prince of Walesi" taolised kaotused karastavad Inglise laevastiku tugevamaks kui kunagi varem ja et nende tagajärjel kahekordistatakse pingutused, mis varem või hiljem annavad end vaenlasele tunda.

Kommunistlikud mõrvarid Leedus hukati

Kaunas, 15. 12 (DNB) Siin möisteti surma terroristide-gruppide kolm juhti, milliste gruppide ülesandeks oli tappa kommunismivastaseid leedu kui ka saksa ohvitsere. Kohtuotsus viidi täide. Üks hukatuist oli omaks võtnud 29 leedulase tapmise.

AMETI VASTUVÕTMINE KOLHOOSIS OLI EESTLASELE KINDEL HUKATUS. KÜLAD KÜLADE JÄRELE TÜHJENDATAKSE. KOLHOOSIDEST KAOVAD VIIMSED SAUNAD.

(„EESTI SÕNA" TOIMETUSELIIKME RINGSÕIDULT)

IX

„Suurim teenistus, mida me kusagi kolhoosis oleme teeninud,"

jätkas „Krasnõi Majak'i" kolhoosnik Gustav Niklus, „oli ühel aastal, kui saime iga tööpäeva peale 5 kg kartuleid ja 2 kg teravilja (kokku otri, rukist, nisu). Keskmiselt võib arvata aastasse 250 tööpäeva. Sellega too kõrgeim kolhoosi aastapalk oli 1250 kg kartuleid ja 500 kg teravilja.

Oleks iga aasta saanud niiviisi, mis siis viga olnuks! Kuid tuli kaks aastat järgemööda, kus ei saanud ühtki kilo kartuleid, ja tänavu pole meil üldse ühtki kartulit. Olenes ka kolhoosi vanemast, kuidas tema jagas. Muide, kolhoosi vanema amet polnud ihaldatav, seal oli alati sekeldusi, ja kui esimesil aastail veel eestlasi kolhoosis oli, siis neist keegi kolhoosi vanemaks ei tahtnud hakata mingi hinna eest. Oli tavaliseks kujunenud, et

kui eestlane mõne ameti kolhoosis vastu võttis, siis oli ta kadudunud inimene.

Venelased pole varemgi eestlasi sallinud, sest eestlased ei teinud kaasa nende praalivaid joominguid ega tahtnud karjaviisi nendega kaasas hulkuda ega käratseda, nagu see venelasele on omane. Venelane jälle ei võinud kuidagi sallida eestlase omaette elamist ja töö rähkeldamist.

Kui siis eestlane kolhoosis ameti peale sai, hakkas venelasilt otsekui organiseeritult voolama kaebusi. Selle tagajärjel oli eestlasest saanud vähimalt rahvavaenlane, keda kohalik „rahvas" ei sallinud, ja ta tuli kõrvaldada. Kui ei leitud mingit otsekohesemat süüd siis lihtsalt, et kohapealset rahu luua, saadeti eestlane kas üksi või koos perekonnaga, maalt välja.

Terved külad tühjenesid.

Nii Trudneva, nii Molniki, nii Podkurjeva, Kahlova mõis, Kahlova küla, Pragina jne., jne.

Podkurjevas elas eestlasi 15 peret. Kogu küla. Ühel päeval nad käsutati õhtuks vallamaja juure. Keegi ei aimanud, et nad enam koju ei pääse.

Üks kohalikke võimumehi küsis: „Kas nüüd on kõik siin?" Jaatava vastuse saanud, keelas ta kõigile kuhugi minna. Kõik pidid jääma sinnasamasse öömajale.

Ja inimestel polnud leivaraasu õhtusöögiks. Söömata veedeti üheskoos õhtu ja öö. Hommikul anti käsk edasi liikuda, linna. Seal paigutati kõik vanglasse. Hiljem algas reis kaugemale.

Paljud väljasaadetud eestlasist on surnud, nagu siia jõudnud teated jutustavad. Kuid üksikuid on ka juba Oudovamaale tagasi tulnud.

Väljasaadetud läkitati enamasti Põhja-Venesse. ka Leningradi lähedusse turbarabadesse, Volga taha, Siberisse ja Kesk-Aasiasse.

Saadeti välja ka venelasi, kuid protsentuaalselt võttes hoopis tühine protsent võrreldes eestlastega.

Arusaadav siis, et niisuguseil asjaoludel eestlased hoidusid kolhoosides mistahes ameti vastuvõtmisest. Aga ega see igakord aidanud. Pandi ametisse, kas tahad või ei taha, ja pidid siis olema ja ootama, millal algab Siberi-teekond.

Mingist kultuurilisest tegevusest meie kolhoosis ei olnud meil mingit märki. Polnud meil ühtki lugemistuba, ei ühtki kolhoosi puhkenurka ega mingit raamatukogu. Ainult kord kuus käis mõni politruk poliitilisi loenguid pidamas. Neist loenguist aga ei saanud meist peagu keegi midagi aru. Kõneldi Leninist ja leninismist, Stalinist ja stalinismist ja niisuguseist asjust. Elu igapäevasemaist küsimusist või kultuurist polnud neis ettekandeid midagi.

Puhtusest kõneldi küll lehtedes, kuid tegelikult selleks midagi ei tehtud.

Nii näiteks lagunes kolhoosis üks kaev teise järele. Neid keegi ei korraldanud. Lõppeks oli kogu kolhoosis veel aiult 3 kaevu. Ja oli jäänud üksainukene saun. Sauna omanik ei tahtnud vööraid oma sauna lasta. Kuid siis võeti ta saun „ühiskonnale" üle. Nüüd on omanik oma sauna jälle tagasi saanud".

Sauna asi polnud parem mujalgi. Nii kõneles mulle kolhoosinaine eestlane Prangli Pragina kolhoosist. „Meil lõppesid saunad üksteise järele. Esiteks põletati ära viletsamad ja viltuvajunud vanemad saunakesed. Pärast hakati pliidikütteks tarvitama ka uuemaid saunu. Lõppeks oli kolhoosi jäänud veel üks saun. Kui selle omanik ei tahtnud oma sauna kasutada anda igaühele, kellel aga mõttesse tuli ta sauna tulla, siis otsustati saun „rahvale" üle võtta. Võetigi üle ja põletati samutigi pliidi all ära. „Saunas" käidi siis suvel jões ja talvel linnas, kuhu sai 2 km maad."

Kolhoosioludest linnalähedases Kahlova mõisa kolhoosis jutustab sinna erandlikult jäänud eestlane Gustav Punga, kes nüüd on määratud sama kolhoosi vanemaks.

„Meie kolhoosil on maad 300 ha. On 14 hobust, 20 lüpsilehma. Tööd on saanud kõvasti teha. Möödunud aastal tegin ikka mehe eest kõik päevad hommikust õhtuni. Ei olnud vahet ei argi- ega pühapäeval. Liikumistega. Soovimata oma nime teatada, annetas keegi proua 100 riigimarka, võrdseis osades sõdureile ja puudustkannatavatele lastele. Kernu algkooli 70 õpilast saatsid 400 rubla, millega nad soovivad mudilastele rõõmu teha Tallinnas korraldataval puudustkannatavate laste jõulupuul.

Tänu jatkab ERÜ Tallinnas, Aia 12 ja Niguliste 12, veel jõulupakiteste vastuvõtmist sõdureile. Praegu puudub ülevaade, kuipalju on pakikesi kogunud ERÜ usaldusmehed majast majja käimisel. Kodanikke, kellelt ERÜ usaldusmehed ei ole pakke ära viinud, palutakse need ära viia ERÜ korjanduspunktidesse.

saks kõigele ropsisin veel sügisel 12 puuda ja kevadel 12 puuda linu. Niiviisi olin saavutanud kõrgeima tööpäevade hulga meie kolhoosis, 350 tööpäeva. Sain siis 24 kopikat raha iga tööpäeva kohta ning üks kilogramm mitmesugust teravilja iga tööpäeva peale.

Tänavu saime ühekordselt aasta peale 6 puuda vilja iga täiskasvanu ja 3 puuda iga lapse kohta. Kartuleid on sedavõrd vähe, et seda ei maksa üldse nimetada. Raha ka ei saa. Olukord on üldiselt vilets, aga mulle näib, et kuna elanike arv on ka tunduvalt vähenenud, siis vististi nälgajäämist veel sel aastal karta ei ole. Siin ollakse juba niikuinii harjunud elama väga kitsais oludes.

Kolhoositeenistus oli meil ääretult pisike osalt ka seetõttu, et

ametisse oli rakendatud terve kari kõiksugu ametmehi, keda kolhoos pidi ülal pidama.

Seal oli viljavalvur, tallivalvur, laudavalvur, karistuste määraja, 2 lehmade talitajat, 2 hobuste talitajat, piimavedaja, kolhoosi kirjutaja, tööleajaja.

Kommunistide võimu algpäevil ei paistnud asi just nii hull. Ei olnud veel sundkolhoseerimist. Aga siis tuli kolhoosidesse ajamine. Pöörased maksud üksiktalunikele. Kõik soodustused kolhoosidele. Elu muutus talumatuks. Ja siis algasid ka eestlaste massilisemad väljasaatmised, vangistamised. Mina isiklikult püüdsin olla nii tagasihoidlik kui vähegi võimalik. Hoidsin igast võimalusest eemale, mis mind kuidagi oleks võinud kellegagi vastollu viia. Aga ega ma ikkagi päriselt pääsnud. Tuli kutse koju. Pidin ilmuma Oudovasse. Seal pandi mind kinni, ja istusin oma 2 kuud ära. Siiani ei tea, mis nad tahtsid.

Kõige raskemad olid viimased aastad. Tööd tuli üha rohkem ja tasud muutusid aina nigelamaks. Üha kroonule ja kroonule. Heina tehti. Endale heinu aga ei saanud. Siga sai endale üles kasvatatud. Tapsid ära, raha pidid andma kroonule. Öödpäevad läbi roogi linu. Sa ei saa endale peotäitki. Ja mis sellest mõtelda? Halb hakkab.

Kui tahtsid midagi poest saada, siis oli see raske ettevõte.

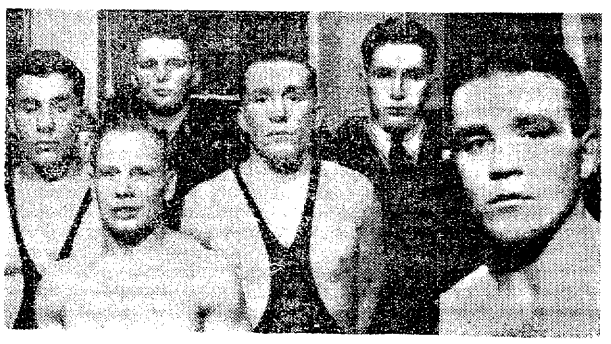
Kõik need paarkümmend aastat ma pole näinud, et Oudova poeuste ees ei olnuks sabasid.

Vahel nad olid pikemad, vahel lühemad, kuid alati nad olid. Olid rauapoe ukse taga, riidepoe ukse taga. Ikka ja jälle oli kaup poest lõppenud ja sabasseisjad pidid seekord jälle ilma jääma.

Me

Raadik võitis Henno tehnilise k.-o.-ga

Maadlus- ja poksivõistlused nädalavahetusel Tallinnas

Paremaid mehi pühapäevastelt võistlustelt

Vasakult: maadlejad Ojasalu, Looaru (esines vabamaadluse demonstratsioonmatšis), Tahur, Vahur ja Mõte. Paremal poksija A. Raadik.

Tallinnas end. Töölisvõimlas laupäeval ja pühapäeval toimunud maadlusvõistlused kujunesid oodatuist tagasihoidlikumaks, kuna mitu vanemat ja nimekat maadlejat puuduliku treeningu tõttu matile ei söandanud ilmuda ja terve rida nooremaid maadlejaid söitis laupäeva hommikul vabatahtlikena idarinde poole, et minna täitma oma aukohustust bolševismivastases võitluses. Võistluste parimaks oli seekord jällegi kärbeskaallane M. Maiste, kes viletsaist treeninguvõimalusist hoolimata on rahuldavas vormis. Peale Maiste tegi nimekamaist maadlejaist võistlused seekord kaasa ka kergekaallane A. Toots, kes seljatas A. Roosi üsna kergesti 2 min. 55 sekundiga. A. Roos, kes omal ajal Paides üles kerkis sisuka maadlejana, on kaotanud palju oma kiirusest. Noorematest matimeestest olid silmapaistvamad politseimaadlejad L. Tahur poolraskekaalus ja E. Nael keskkaalus, kes tulid ka esikohtadele.

Auhinnad kiiremate seljavõitude eest said A. Edeberg keskkaalus (seljatas Miti 23 sekundiga), H. Mõte keskkaalus (seljatas Miti 39 sekundiga) ja A. Toots kergekaalus (seljatas Roosi 2 min. 55 sekundiga).

Võistluste poksiosas esines neli paari, kusjuures „naelaks" kujunes Euroopa meistri A. Raadiku ja J. Henno kohtamine. Raadik võitis tehnilise k.-o.-ga 3. raundis. Henno käis juba teises raundis kaks korda põrandal ja kolmandas raundis oli Raadik niivõrd suures ülekaalus, et vahekohtunik otsustas matši katkestada tema kasuks. Raadik esines püüdlikult, kuid tunda andis end vähene treening. Euroopa meistri lõõgid ei olnud seekord nii täpsed ja võimsad nagu oleme seda tavaliselt harjunud nägema. Tugeva matši lõid maha ka vana veteraan E. Taar ja A. Rööding, kusjuures võistluse tulemus kuulutati viigiliseks.

Maadlusvõistluste lõpptulemused olid järgmised:

Kärbeskaal: 1. M. Maiste; 2. A. Rünne.

Sulgkaal: 1. A. Nautras; 2. H. Weismann.

Kergekaal: 1. A. Toots; 2. A. Roos.

Kergekeskkaal: 1. H. Vahur; 2. A. Ojasalu.

Keskkaal: 1. E. Nael; 2 A. Edeberg; 3. H. Mõte.

Poolraskekaal: 1. L. Tahur; 2. G. Christiansen.

Klassiloterii piletid müügile

Algas „õnnenumbrite" kinnipanemine

ERÜ poolt Majandusdirektooriumi järelevalvel teostataval klassiloteriil algas „õnnenumbrite" kinnipanemine. Seniste eeltellimiste järgi otsustades võib oodata piletite kiiret läbimüüki, eriti seetõttu, et piletite koguarv on poole vähem kui endistel klassiloteriidel, võiduvõimalused aga suuremad.

„Õnnenumbreid" saab ERÜ loteriiosakond (Tallinn, Aia 12, tel. 418-35) eeltellijaile kinni panna ainult käesoleva nädala esimestel päevadel, kuni piletid ei ole trükist ilmunud ja müüjaile välja saadetud.

Loterii teostamise juhend on alla kirjutatud Eesti Omavalitsuse majandusdirektori poolt ja avaldatakse „Ametlikus Teatajas". Loterii plaan koos juhendiga ilmub trükist kõige lähemal ajal ja saadetakse loterii müügipunktidesse soovijaile väljajagamiseks.

Jõulupakiteste kogumine jatkub

Jõulupakiteste kogumine sõdureile on Tallinnas seni arenenud elanikkonna sooja suhtumise tähe all. Esmaspäeva hommikupoolikuks oli Eesti Rahva Ühisabi kahte korjanduspunkti külastanud 500 jõulupakiteste toojat. Kokkutoodud pakiteste arv on aga mitmekordselt suurem, sest paljud annetajad tõid pakikesi otse sületäiega. Nii annetasid maanteede valitsuse ja organisatsioon Tööti teenistujad mõlemad üle 40 paki. Tallinna linna keskraamatukogu teenijad oma 6 poolt tõid kaheksa suurt kandamit pakke, lubades edaspidi jõulupakikestega meeles pidada ka puudustkannatavad lapsi. Ühtlasi on keskraamatukogu teenijad otsustanud ERÜ heaks oma palgast loovutada 5%.

Meeles peetakse rindevõitlejaid ja puudustkannatavaid lapsi ka rahaliste

Theodor Rõuk

Pühapäeval täitus vandeadvokaat Theodor Rõuki 50. sünnipäev. Täidan vist kõigi ta loendamata sõprade, tuttavate ja ka ametivendade soovi, kui pühendan need vähesed read ta mälestusele. See oleks seda rohkem õigustatud, et selle võimu korraldusel, kelle esimesi ohvreid ta oli, ei olnud võimaldatud ta sõpradele ei osavõtt ta muldasängitamisest, ei järelhüüded ta haual, ei pärgade asetamine ta värskele kalmule.

Theodor Rõuk sündis 14. detsembril 1891. aastal Viljandis. Pärast keskkooli ja 1915. aastal ülikooli lõpetamist (see oli esimese Maailmasõja teisel aastal) astus ta Peterburis Pavlovi sõjakooli, õppis edasi Vladimiri sõjakoolis ja lõpetas selle 1916. aastal lipnikuna. 1916.—1917. aastal ta teenis vene sõjaväes ja 1917. aastast, I Eesti polgu asutamisest, kuulus selle ohvitserkonda. 1918. aasta lõpus, kui algas bolševismi sissetung Eestisse, oli ta Eesti esimese omakaitse ülem ja organiseerija Läänemaal, siis Tallinna linna komandant ning Tallinna ja Harjumaa kaitseliidu ülem ja 1919. aastal Eesti vabariigi kaitseliidu ülema abi. Aastail 1919—1920 oli ta Tallinna tagavarapolguülem. Juba 1918. aastal ta ülendati kapteniks ja selles aukraadis ta lahkus pärast Vabadussõja lõppu tegevast sõjaväest, olles saanud oma teenete eest I liigi II järgu Vabadusristi.

1920. aastal algas uus ajajärk Theodor Rõuki elus — töö kohtu alal. 1920.—1921. aastail oli ta sõjaringkonnakohtu al. liige, 1921.—1923. aastail Tallinna-Haapsalu rahukogu ja kohtupalati abiprokurör ja sama rahukogu abiesimees. Aastal 1924 oli ta sisemaaministriks, ka sama aasta 1. detsembril, millal aset leidis bolševike veriste katsete võimu Eestis võgivallaga haarata. Alles 1925. aastal valis Theodor Rõuk endale ala, milleks teda rikkalikult olid varustanud loodus vaimuannetega ja eelnev kohtutegevus suurte kogemustega: Theodor Rõukist sai üks paremaid eesti vandeadvokaatekaitsjaid, ja sellele alale jäi ta truuks kuni surmani. Aastal 1938 valisid teda ametivennad advokatuuri nõukogu liikmeks ja oma aukohtu — s. o. distsiplinaarkohtu — abiesimeheks.

Theodor Rõuk suri 21. juulil 1940. aastal. Ta ise valis endale surma, kui oli kokku puutunud selle võimuga, kelle lugematud ohvrid nüüd puhkavad tundmatuis haudades ja ühishaudades või vaevlevad kaugel kodumaast vanglais ja sunnitöölaagreis. Inimesena on Theodor Rõuk oma sõprade ja tuttavate mälestusse jäänud püsima suure elutahtega ja elurõõmsa iseloomuga isikuna, kes aga oma elu tähtsail silmapilkudel oli järsk, kiire ning sirgejooneline oma otsuseis. Theodor Rõuki valik ei olnud seepärast ta sõpradele ootamatu: niihästi oma elus kui ka surmas oli ja jäi ta Theodor Rõukiks — õilsaks eesti meheks, kes palju oli annud oma rahvale, kes veel rohkem võinuks anda nüüd, kus suur töö nõuab suuri tegijaid, kuid kes ei soovinud taluda olukorda, millesse teda oli asetamas tolleaegne aasialik võim.

Theodor Rõuk, puhka rahus ja aus pühas Eesti mullas!

A. MAURER

Jõulukuused juba müügil

Kuuskede müügiks lubatud kohad määrati kindlaks

Jõulude lähenemisel on Tallinnas mõnes kohas juba jõulukuuski müügil, sest tänavu võib jõule pühitseda jällegi nagu varemail aastail. Jõulukuuskede müügiks ega ostuks erilist luba pole vaja, samuti ei ole müügitaeg piiratud. Linnavalitsuse poolt on tehtud ainult korraldus, et jõululaupäeval peab jõulukuuskede müük lõppema kell 18, sest muidu ei jõutaks enam müügikohti pühadeks koristada ja puhastada.

Jõulukuuskede müük on Tallinna linnavalitsuse poolt lubatud järgmistes kohtades: vaba ehituskrunt Graniidi tänavas, korraldamata maa-ala politseiaiast, Endla ja Ameerika tänava nurk, Sitsi ja Kopli turg, plats Kunstihoone ja konservatooriumi vahel, korraldamata maa-ala Reimani tänavas, korraldamata maa-ala Lubja tänavas, Soo ja Sõja tänava nurk, Kaasani tn., Vismari tänava ja Toompuiestee nurk, Laulupeo ja Gonsiori tänava nurk. Pealeselle on jõulukuuskede müük lubatud vabadel maa-aladel väljaspool raudteed ja Uue turu rohelisel väljakul kaevikutevahelises osas. Müügikohad antakse välja turuametnike kaudu.

Muudatused apteekide öövalvels

Pühapäeviti lahti ainult pooled apteegid

Senine kord Tallinna apteekide öövalvete alal on muudetud alates esmaspäevast. Kui seni oli öövalve alatiselt ainult seitsmes selleks määratud valveapteegis, siis nüüdsest peale on öövalved jälle kõigis apteekides vaheldumisi. Seega on püütud töötingimusi apteekides ühtlustada, sest nüüdsest peale on igal apteegil sõltuvalt ta personaali suurusest nädalas üks kuni kolm öövalvet.

Äripäevil on avatud kõik apteegid kella 8—20. Kella 20-st alates on aga lahti ainult need apteegid, kus vastaval öö on öövalve. Pühapäeviti on kuni öövalve alguseni, s. o. kella 20, avatud pooled apteegid — vaheldumisi 9 ja 8 apteeki. Eelolevail jõulupühil, s. o. esimesel ja teisel jõulupühal, on kella 8—20 avatud need apteegid, kus nädalapäevale vastavalt kell 20 algab öövalve. Hõlbustuseks elanikele hakkame avaldama iga päev öövalves olevate apteekide nimestiku.

Öövalved Tallinna apteekides

Teisipäeval vastu kesknädalat

Tõnismäe apteek. Tõnismäe 5, tel. 462-38; Kalamaja apteek, Vana-Kalamaja 7-a, tel. 440-74; S.-Pärnu apteek, Pärnu mnt. 68, tel. 468-21; S.-Karja apteek, Suur-Karja 4, tel. 445-88.

Surma läbi lahkunud elektrimontööri

JOHANNES PELLISTE't

mälestab

TALLINNA LINNA ELEKTRIJAAM

Tänan kõiki, kes minu meest kapt.-leitn. **ALEKSANDER VUNK'i** ta viimsel teekonnal saatsid. Eriti tänan Tallinna Linna Elektrijaama direktorit, juhatust, kaasteenijaid, Tall. Pauluse kog. õpetajat, kaasvõitlejaid vabadussõjalasi ja kõiki sugulasi, sõpru ja tuttavaid, kes mulle mu raske kaotuse puhul raskel ajal nii soojalt kaasa aitasid ja lahkunu kalmu nii kauni mälestuse, pärgade ja liliedega ehtisid. Kõigile südamlik tänu!

Leinaja lesk.

---

12. dets. 1941 lahkus siit maailmast igavesele unele meie armas

LUISE SARMO,

sünd. 4. nov. 1864.

Matus 17. dets. 1941 kell 13 Keila kirikus.

Leinajad

poeg, kaugelviibivad tütar ja poeg abikaasadega ja omaksed.

Kõrges vanaduses suikus igaveseie unele meie armas tädi

MAGDALENA SILLER, sünd. **Paust,** sünd. 15. III 1860, surn. 11. XII 1941.

Kirstupanek 16. XII kell 14 Vabaduspuiosteel, Pääskülas. Matmine 16. XII kell 15 — Hilu kalmistul.

Leinajad omaksed.

„Erholung und Lebensfreude".

VOLKSKUNSTABEND

Mittwoch, den 17. Dez., um 19 Uhr im Konzertsaal „ESTONIA".

Mitwirkend: Die Volkstanztruppe der „Erholung u. Lebensfreude" unter Leitung von A. Elves.

Gemischter Chor dr Staatsangestellten unter Leitung von J. Märtin.

Volksmusikanten Joh. Rosenstrauch und Peeter Pillpärk, auf der Zither Pilw! Toomendi.

Die Leelosänger Elts Wentsel, Laine Mesikäpp, R. Nuude und die jungen Mädchen der Leelokurse.

Einrittskarten im Vorverkauf an der Kasse des Konzertsaales „Estonia" von 12—15 und 17—19 Uhr, für die Angehörigen der Wehrmacht in der Feldkommandantur.

„Puhkus ja Elurõõm".

RAHVAKUNSTI-ÕHTU.

kesknädalal, 17. dets., k. 19 „ESTONIA" kontsertsaalis.

Kaastegevad: „Puhkus ja Elurõõmu" rahvatantsurupp A. Ilvese juhatusel. Riigiteenijate segakoor J. Märtini juhatusel.

Rahvapillimehed Joh. Rosenstrauch ja Peeter Pillpärk, kandlel Pilvi Toomendi.

Leelotajad Elts Ventsel, Laine Mesikäpp, R. Nuude ja leelokursuse neiud.

Pääsmed eelmüügil „Estonia" kontsertsaali kassas k. 12—15 ja 17—19.

Konzertsaal „ESTONIA",

Freitag, den 26. Dez., um 7 Uhr abends

Weihnachts-Konzert.

Sonderkonzert mit dem „Estonia" Symphonie-Orchester.

Dirigent: **Prof. Juhan Aavik.**

Solistin: **Walentine Riiwes** (Klavier).

Im Programm: Aavik — Die Weihnachts-Süite (Erstaufführung), Klavierkonzert von Beethoven Nr. 5, Liszt Es-dur, Liszt Ungarische Fantasie u. a.

Karten im Vorverkauf an der Kasse des Konzertsaales täglich von 12—15 und 17—19 Uhr.

„ESTONIA" kontsertsaal.

Teisel jõulupühal, 26. dets., k. 7 õht.

jõulukontsert.

Kaastegev „Estonia" teatri sümfooniaorkester.

Juhatab **professor Juhan Aavik.**

Solist **Valentine Riives.**

Kavas: J. Aivaku Jõulusüit — esiettekanne, Beethoveni, Liszti klaverikontserdid, Liszti Ungari fantaasia j. t.

Konserti raadio teel edasi ei anta.

Pääsmete eelmüük on kontsertsaali kassas iga päev k. 12—15 ja 17—19.

Riigiasutus soovib osta tõökoja jaoks järgmisi

TÕÖRIISTU JA NENDE OSI:

1) gaasi-keevtlusaparaadi või selle üksikosi: survetasandajaid, voollkuid, põleteid ja lõikaja;
2) mitmesuguseid rauatööriistu: seadvõtmeid, padrunivõtmeid, näpitstange, kruvikeerajaid, rauasaelehti jne.;
3) masinarihmu: 1½"—6,5 jm; 1¾"—4,3 jm; 2"—21,6 jm ja 6"—30,0 jm.

Pakkumised ühes hinna äratähendamisega saata kuni 16. dets. 1941. a. sll. „A. 385".

Igat liiki

raadioaparaate

korrastab kiiresti ja asjatundlikult

T. T. K. RAADIOKORRASTUS.

Tln., Vabadusväljak 7 (EKA maja).

Telef. 458-98.

Raadiomeister

A. HAABU

Raadioaparaatide korrastus.

Vana-Posti 7—10.

TEATRID

THEATER „ESTONIA"

Dienstag, den 16. Dez., um 19 Uhr

„TRAVIATA"

Oper in 4 Akten von G. Verdi.

Mittwoch, den 17. Dez., um 19 Uhr

„Die lustige Witwe"

Operette in 3 Akten von Franz Lehár.

Donnerstag, den 18. Dez., um 19 Uhr

„PEER GYNT"

Dramatische Dichtung v. H. Ibsen in 15 Bildern.

Karten erhältlich an der Theaterkasse von 12—15 und von 17—19 Uhr.

„ESTONIA" TEATER

Teisipäeval, 16. dets., kell 19

„TRAVIATA"

G. Verdi ooper 4 vaat.

Kesknädalal, 17. dets., kell 19

„LÕBUS LESK"

Franz Lehári operett 3 vaatuses.

Neljapäeval, 18. dets., kell 19

„PEER GYNT"

H. Ibseni draamatiline kuuleteos 15 pildis.

Teatri kassad avatud k. 12—15 ja 17—19.

Estnisches Dramatheater

Dienstag, d. 16. Dez., um 19 Uhr

in deutscher Sprache

Erstaufführung

INGEBORG

Komödie in 3 Akten von K. Götz.

Spielleitung: Wold. Mettus.

Eintrittskarten für die Wehrmacht erhältlich in der Feldkommandantur.

Mittwoch, den 17. Dez., um 19 Uhr

Die 7 Töchter der Frau Gyurkovics

Donnerstag, den 18. Dez., um 19 Uhr

„FRÜHLING"

Karten erhältlich an der Theaterkasse v. 12—15 u. v. 17—19 Uhr.

Eesti Draamateater

Teisipäeval, 16. dets., kell 19

esietenduseks

esimene saksakeelne näidend

INGEBORG

Kurt Götzi komöödia 3 vaatuses.

Näitejuht Wold. Mettus.

Kolmapäeval, 17. dets., kell 19

Gyurkovicsi 7 tütart

Neljapäeval, 18. dets., kell 19

„KEVAD"

Kassa avatud k. 12—15 ja 17—19.

ARBEITERTHEATER

Dienstag, den 16. Dez., um 19 Uhr

Die undisziplinierte Generation

Mittwoch, den 17. Dez., um 19 Uhr

Finnisch-Ungarischer Abend

Donnerstag, den 18. Dez., um 19 Uhr

„Es kann nicht sein!"

Theaterkasse ist geöffnet täglich von 12—15 und 17—19 Uhr. Montag nur von 12—15 Uhr

---

TÖÖLISTEATER

Teisipäeval, 16. dets., kell 19

Distsiplineerimatu sugupõlv

Kolmapäeval, 17. dets., kell 19

Soome-Ungari õhtu.

Neljapäeval, 18. dets., kell 19

„Ei või olla!"

Teatri kassa avatud iga päev kella 12—15 ja 17—19, esmaspäeval alnult kella 12—15.

Dorpater-Strasse 4-a

Jeden Tag um 19.30 Uhr

Ravell-Kandel

Gesang- u. Tanz-Revue „BALLNACHTS-TRAUM".

Hauptdarsteller:

Wl. Sapožnin.

(von Berliner „Wintergarten").

Vorverkauf von 12—15 Uhr und 2 Stunden vor dem Beginn.

Tartu mnt. 4-a.

Iga päev k. 19.30

Ravell-Kandeli

Laulu- ja tantsu-revüü „BALLIÖÖ UNENÄGU".

Peaosas:

Vl. Sapožnin

(Berliini „Wintergarteni" teatrist).

Eelmüük k 12—15 ja 2 tundi enne algust.

Arstid

Dr. HILDA PUUSEPP

Naba- ja sisehaigused.

Vastuv. k. 3—5.

Raua 34—4,

telef. 305-14.

ADVOKAADID

LEO PARRE.

Vandeadvokaat.

Vastuvõtt k. 9—10 ja 16—18.

Lembitu 13—1.

Kõnetr. 454-40.

Tunnid

Masinakirjatunnid

10-sõrmel. süsteemil.

Berlitz School. Tatari 6-a—2.

Matemaatikas,

eesti, saksa, ladina ja vene k. valm. ülikooli-, võistlus-, küpsus- j. m. eksameile. Nõrkade järeleaitamine. Vana-Viru 3—3, kõnet. k. 8—10 ja 15—17.

Saksa gümn. harid. prl. annab hästi

saksa keele tunde,

ka algajaile. Tuleb ka koju. Kirj. sll. 13/17433

Deutsche, russische und estnische **STUNDEN.**

Saksa, vene, eesti keele ja klirkirjatunnid. Viru 10, büroos.

Tööpakkumised

Tallinna Linnavalitsuse Ehitusosakonna Puidutööstus vajab viiunud

masinafreeseri-meest

ja

uste-akende kokkupanijaid.

Töökoht: Vabriku tn. 4, puidutöökojas. Töölepaikamine sinnib Tööameti kaudu, tuba 13.

Tööotsimised

Kübara- ja pesutööstus E. KÄRK,

Vene t. S.-Karja 2.

Vormib ja värvib härrade kübaraid.

KUMMI-TEMPLEID

kiiresti asutustele ja äridele.

Aia tn. 8, Tallinn. A. Sillaste.

Noormees

soovib kohta

ärisse, asutusse või kassasse. Valitseb saksa ja vene keelt. Kirj. sll. 10/17510.

Juuksurid!

Võimaldage koht viiunud juuksurtöölisele. Teeb meestetööd, valits. keeli. Kirj. sll. 9/17509.

Kiirpressimine,

keemiline riiete puhastus (ka nahkmantlid), dekateerimine ja riiete parandus. Töö kiire ja korralik. Kuliasepa 7.

Häälestan ja parandan pianiinosid,

tiibklavereid ja harmooniume. Paldiski mnt. 18—1-a.

Naisjuuksur palub kohta daamide-töödele. Kirjad sll. 29/17469.

Korr. tütarlaps palub tungivalt mingit **TEENISTUST.** Varem töötanud äris, mõistab koolikursuse ulatuses saksa k. ja masinakirja. Kirj. sll. 15/17415.

Elektrimehaanik-montöör

otsib vastavat teenistust. Kirj. sll. 34/17454.

TÕLKED MASINAKIRI.

Harju 30—12.

Korteripakkumised

Üürile anda uues majas korralikult möbleeritud erasissekäiguga **päikesepoolne tuba.**

Näha Heina 18—6.

KAASÜÜRILINE (ametiskäija) võib tulla Liivalaia 90—9-a.

Südalinnas

2 möbl. tuba,

erasissekäiguga, teenimisega, üürile anda. Kõlvul. ka arstile, asut., töökojale. Kirj. sll. 16/17476.

Mööbliga toa

saab korr. mees üksiku juure. Kirj. sll. 15/17435

Mööbliga erasissekäig. **TUBA** ära anda. Maakri 34—9

Möbl. tuba

(vähe läbikäidav) köögi tarv. ära anda sellele, kel on oma küte. Erbe 4—7.

Välja üürida

2 TUBA

erasissekäiguga, vanni ja köögi kasutamisega. Oma küte. Vene 18—6

Suur päikesepaisteline

mööblita tuba

(oma küttega) ära anda. Sakala tn. 18—10 (hoovimajas, III korral). Näha iga päev k. 9—11 ja 16.30—18.30.

Korteriotsimised

Otsin hästi möbleeritud

TUBA

erasissek. ja küttega, linnas päeva jooksul tarvitamiseks. Kirjad sll. 7/17467.

Vahetada

KORTER

(2 tuba, kõök ja esik) 3—4-toal. korteri vastu. Magasi 13—6.

Üksik kriminaalametnik soovib

mööbliga tuba,

soovitav erasissekäiguga. Kirj. sll. 18/17438.

3-toaline

korter vahetada

Lasnamäele samasuguse vastu. Läbi rääkida igal ajal Kopli 22—2.

Soovitakse

vahetada korter

ühe toa ja köögiga 2-toalise vastu. Kirj. sll. 11/17431.

Üksik riigiteen. naister. soovib TUBA kõigi tarvitamisega. Kirj. sll. 7/17427.

Kindlas teenistuses noormees soovib

2 erasissekäiguga tuba

vähese kõigi tarvitam., soovit. Kalamaja rajooni. Kirj. sll. 27/16807.

Ametiskäiv prl. soovib

mööbliga tuba,

hiljem oma küte võimalik. Kirj. sll. 37/17257

---

2 sõjaväelast soovivad 1 või 2 korralikult

möbleeritud tuba,

soovitav klaveri kasutamisega ja ühes kostiga. Kirj. sll. 12/17492.

Riigiteenistuses härra soovib korral. **möbl. tuba** (küte olemas). Kirj. sll. 31/17491.

Soovin vahetada

ühetoalise korteri kahe toa ja köögi vastu, soovitav mitte kaugel linnast. Kirj. sll. 6/17426.

Saksa sõjav. riigiasut. teeniv preili otsib II, IV või VI linnajaos erasissekäiguga

korral. mööbl. tuba.

Soov. vanni ja vähese köögi tarvitamisega. Kirj. sll. 3/16823.

Riigiteenistuses naisüliõpilane vajab keskilinnas korralikult

möbleeritud tuba

vanni kasutamisega. Kirj. sll. 36/17496.

Ühetoaline päikesepoolne kuiv soe

KORTER

vahetada 2—3-toal. vastu, südalinnast mitte kaugel. Kirj. sll. 21/17441.

1—2 TUBA

köögi kasutamisega soovib korralik abielupaar korralikku majja II—III rajooni. Oma küte. Kirj. sll. 30/17410.

Soovin vahetada

ilusa 2-toalise korteri (WC, esik) uues majas 3- või 4-toalise korteri vastu. Kirj. sll. 23/16803.

Soovin vahetada

2-toalise korteri A. Hitleri tn. 3- või 4-toalise korteri vastu. Kirj. sll. 40/17420.

Vanem härra kindlas ametis (koolis) soovib sooja

mööbliga tuba,

võimalikult Kaarli kiriku rajoonis. Kirj. sll. 8/16828.

1—2 TUBA

moodsa mööbliga, keskküttega, täiesti erasissek., kesklinna ligidal soovin üürida. Pakkum. kirj. sll. 33/15113.

Müüakse

Müüa inglise riidest terashall uus

pintsak-ülikond

nr. 48, saeviile ja klaasilõikaja. Vana-Kalamaja 8—6, hoovimajas.

Müüa ehtne **PIBERKRAE.** Kirj. ühes hinnaga sll. 21/17401.

Müüa korras pruugitud

LAPSEVANKER

ja kirjutusmasin firma „Royal", harll. võlliga. Teat. ühes hinnaga kirj. sll. 6/17386.

Müüa **10-rubl. kuldraha.** Kirjal. küs. Vilmsi tn. 50—79.

Müüa vähepruugitud

SMOKING

keskm. kasv. ja malendid. Tehnika tn. 12—11, kl. 2—4.

Kraamivedamise

KELK

müüa. Vana-Kalamaja tn. 10—3.

Müüa arvemasin, tõukekelk ja **uisud. Kirj.** ühes hinnaga sll. 2/17462.

Müüa 4-lamb. võrk-

RAADIO „Davidov".

Näha Liivalaia 18—7.

Müüa

TISLERIPINGID.

Funktechnische Fabrik Reval, Reimani 9/11, Tallinn. Näha võib kl. 13—16.

Müüa **diivanilaud** (tamm) ja raadiolaud (kask). Kirj. sll. 37/16817.

Müüa vähesel määral: parafiini teresiini, väha ja elavhõbedat. Teat. ühes pakutava hinnaga kirj. sll. 12/17472.

Müüa ämblusmasinamootor ühes valgustuslambiga. Sooviav. ühes pakutava hinnaga sll. 14/17474.

Ein prima

SILBERFUCHS

zu verkaufen. Zu besehen Luise Str. 22—7.

Müüa moodne

RAUDVOODI

reformpõhjaga, 1½ laius. Tulla kl. 10—3 Falkpargi 18-a—27.

Müüa hea büroo-

KIRJUTUSMASIN.

Kristiine tn. 14-a—4.

Zu verkaufen eine gute Büro

SCHREIBMASCHINE.

Kristine Str. 14-a—4.

Müüa hea

kabinetgrammofon

koos 70 plaadiga. Näha A. Hitleri 31, töökojas.

Müüa

kirjutuslaud,

seinakell, õmblusmasin, 2 elektri-triikrauda, sille ja kantseleitarbeid. Näha iga päev kl. 11—16. Gonsiori 11—3.

Müüa

saag, peegel ja elektritarbeid.

Tulla kesknäd. kl. 9—6 p. l. Lina tn. 11—14.

---

3 korras

AURU-MANOMEETRIT

müüa.

Surve tugevus: 1—20, 1—10 ja 1—8 atm. Kirj. sll. 33/17493.

Müüa

pehme mööbel

(hall plüüš, 12 asja), reformvoodi ja diivan. Jakobsoni 28—6.

MÜÜA m.-palitu ja üliikond, hõberebane, jalaga „Singer" õmblusmasin. Pärnu mnt. 29—1

Müüa uus

DIIVAN

(väiksem) ja vasktorukardinahoidja. Koidu tn. 95—7.

Müüa

TÕUKEKELGU.

Kirj. sll. 1/17501.

Müüa korralikke ja soliidse väljanägemisega, sooje ja vähesooje

TOATUHVLEID

mitmesuguses suuruses. Soov. kirj. sll. 24/16804.

Müüa täiesti uus

SAKOÜLIKOND

väiksem. kasvule, sealsamas ka mitmesuguseid vesivarustuse tarbeid, n. fajanss-pesukausid, klosetipotid jne. — kõik uued. Kirj. sll. 25/17405.

Laste pehmeid tuhvleid (nahast) müüa nr. nr. 20, 21, 23. Mooni 18—6.

Müüa kornet-s.

Näha kl. 16—18. Leigri 5—8.

Pruugitud moodne

LAPSEVANKER

müüa. Koidu 105—3.

Müüa Philips 4-l.

VÕRKRAADIO

ja samovar. Tulla 16. skp. kl. 9—11. Niguliste 16—2-a.

Müüa

baigetoaklosett,

1 p. n.-kingi nr. 36 (dotõškad, riidest), iluratik pitsidega. Lennuki 30—9. Sealsamas kassipojad headesse kätesse ära anda.

Müüa **riietekapp** ja n.-kingad nr. 38. U.-Kalamaja 9—16.

TUGITOOL

tellitava peatoega, valge k.-nahkpolstriga, sobiv juukset., arstile, iluravikabinetti. müüa. Lõokese 17/1-a, Tondil.

Müüa kumerate klaasidega tammepuust

PUHVETIKAPP.

Näha Tehnika 2—7.

Müüa

AURUKATEL,

küttepind 45 r.-m.; tööröhk 8 atm., aurumasin 25 H. P., pumbad, püstaurukatel ja raudnõud, keedukatel 1000 l, detsimaalkaal 1000 kg. Rila tn. 121, Tartus, G. Kullamägi.

Müüa n.-talvmantel

pik. saled. kasv. Kirj. sll. 4/17504.

Müüakse

JAHT (mudel),

2 lauakella, lastekiik, lükkjalgratas, 2 raadiokõrvaklapid ja muid asju. Herne 9—6.

Ostetakse

Ostan **SUUSASAAPAD,** uued või kantud, nr. 35—36. Soov. ühes sidemetega. Teat. sll. 32/16892 või tel. 451-18, k. 9—16, hiljem tel. 324-94

Soovin osta

sõögitoaarmatuuri

ja suurema lille. Kirj. sll. 17/17437.

Ostan

PIANIINO.

Kirj. sll. 39/17439.

Kellel on müüa

n.-botikud

või porikalossid kingale nr 36—37? Võivad olla ka veidi kantud. Kirj. sll. 5/16825.

Soovitakse osta

panšid nr. 38 või 39 ühes saabastega. Kirj. sll. 2/16822.

Soovin osta

raadiosaku,

anoodi ja tsinkplekki. Plekk võib olla ka pruugitud. Kirj. sll. 1/16821.

Soovin osta

ÕUNU.

Kirj. sll. 39/16819.

Ostan

n.-talvmantli

muhviga, n.- ja 4-a. lapse vildid. Timuti 15—1.

Ostetakse igasuguseid

AUTOREMONDI TÖÖRIISTU:

puurmasinaid, puure, reibaleid jne.

Pakkumised saata T. A. „Mootor", Kaupmehe 3—1.

Soovin osta uue

n.-trikoopesu nr. 46

ja uued või kantud kalossid 11-a. poisile (saabas nr. 37). Kirj. sll. 22/17442.

Soovitakse kohe osta või rentida töökorras

lokomobiil või puugaasimootor

(15—40 h.-j.).

Pakkum. Tallinn, Paluka 8—7, J. Norrak.

Ostan

1-a. lapse plüüšpalitu

ja mütsi, 5-a. lapse vildid, 4 rattaga sportvankri. Kirj. ühes hinnaga sll. 16/17396.

Soovin osta

söögitoaarmatuuri

ja tammepuust vineeriga suitsulaua. Pakk. ühes hinnaga kirj. sll. 18/16798.

Soovin osta 3-lamb.

patareivastuvõtja.

Teatada ühes hinnaga Fählmanni 1—10.

Ostan

arve- ja kirjutusmasina

ning kuldsõrmuse. Sügise (Söörensi) 5—2.

Soovin osta

n.-kasuka

keskmisele kasvule, kas nerts-, kotik-, varsavõi mõnest muust nahast. Kirj. sll. 27/17487 või teat. Tehnika 16—2.

Ostan mustast nahast

soome tuisumütsi

nr. 58 või 59. Pakkum. ühes hinnaga sll. 19/17479.

Soovin osta noore isase

foksterrieri.

Kirj. ühes hinnaga sll. 13/17393.

Ostan maale moodsa

saalimööbli.

Kirj. sll. 11/17471.

Soovitakse osta

naistevildid

või botikud nr. 38—39.

Raua 61—1; tel. 458-70.

Ostan

magamistoamööbli

(soov. tamm). Võib ka pruugit. olla. Kirj. sll. 12/17392.

Soovin osta

3-a. lapse vildid

ja söögitooli. Teat. ühes hinnaga sll. 22/16802.

Ostan

15 rbl. vene kulda

või rohkem. Hotell „Imperial", tuba 18 või teatada ukseahoidjale.

Ostan

käsiõmblusmasina

ja naiste-käekella. Kirjad sll. 32/15472.

Ostan meeste

sügis- või talvpalitu,

kingad nr. 42—43 ja käekella. Kirj. sll. 31/15471.

POSTMARKE

ja

VANU RAHASID

ostab

Evald Eichenthal

Kuninga 6

Ostan pruugitud

mänguasju.

Kirj. sll. 17/17057.

Ostan kohe pruugitud

õmblusmasina,

diivani ja lapsevankri. Kirj. pal. ühes hinnaga sll. 17/17357.

Soovin osta pruugitud

moodsa kirjutuslaua,

riietekapi, voodi. Teat. sll. 24/17364.

Ostan **FOTOPABEREID** ja -plaate. Vana-Posti 3, foto Kaim.

Ostan korras

klaveri

või pianiino. Teat. mind ja firma sll. 11/16791.

Konservimise Eraõppetöökoda

ostab

3 **kontorilauda,**

4—6 **tooli,**

1 **aktikapi.**

1 vältsema rauast

rahakapi või kasti.

Pakkum. saata Kaupmehe tn 5, Tallinn, või telef. 449-55.

Soovin osta korras

pianiino.

Pakk. koos hinna ja firmaga kirj. sll. 36/17416

Ostan hea võrk- või

patareiraadio.

Teat. kohe Türnpu 9—5.

Soovin osta 2 aknale

KARDINAD.

Teat. Klaasingi 9—7.

Soovin osta

rauatreipingi (kärnide vahe 0,5—1,5 m), võib ka mitte töökorras olla. Kirj. sll. 39/17419.

Ostan uuemat tüüpi

korras raadio,

anoodi ja musta laisaba-krae. Teat. telef. 445-34 või Kesk-Kalamaja 6—1.

Maamees ostab

lapsevankri.

Teat. Ööbiku tn. 7—2, Tondil.

Kellel on müüa

Eesti rahva ajalugu

või

Suur Piibel,

kirj. sll. 38/16818.

Ostan või üürin

jõuluküünlavormi.

Pakk. sll. 34/16814.

Ostan

pruugitud riideid,

jalanõusid, pesu ja teisi asju. S.-Karja 8—8.

Ostetakse uus elegantne siidist või villast

m.-hommikumantel

keskm. kasvule. Poska 36-a, II korral; telef. 317-60.

Ostan

10-rbl. kuldraha.

S.-Karja 18—24. Allikas

Süütenööri

kiiresti vaja org. TODT tarvis 30.000 meetrit. Pakkum. saata Granlidi 16—1 või tel. 411-10

Ostan raamatu

„Keemilise analüüsi praktikum"

esimene osa. Kirj. sll. 33/16813.

Soovin osta

botikud ja kalossid

kingale nr. 36, ka sukki tumedamat värvi. Kirj. sll. 1/17461.

Ostan 2 rattaga **lapsevankri.** Pakk. hinnaga sll. 36/17456.

Vanu kantud

riideid ja sineleid

ostab „Väik", Niguliste tn. 13.

Soovin osta kingsepa

lapi- ja postmasina.

Kirj. sll. 40/17460.

Ostame

LIHAMASINA,

supikatlaid, nuge-kahvleid, taldrikuid, kohvikumööblit j.m.s. Linnavalitsuse einelaud, Raekoja pl., end...„Marcelle", tel. 446-95.

Igasuga

kingsepatarbeid

ostab „Väik", Niguliste tn. 13.

Ostan

1 või 2 m³ küttepuid

ja m.-töösaapad nr. 44. Kirj. palun sll. 33/17453

TEADAANNE

Käesolevaga teeb Riiklik Tallinna Viinatehas teatavaks, et

riigiviina pudelite tagasiostmine

isikuilt toimub alates 16. dets. s. a. veel **ESTONIA TEATRIMAJA KAUPLUSES NR. 13**

kella 9—15.

Lähemail päevil avatakse veel täiendavaid vastuvõtupunkte.

Juhataja.

Kompvekitööliste artell „MAGUS"

on asunud likvideerimisele. Kõik põhjendatud nõudmised nimetatud artelli vastu tuleb esitada 14 päeva jooksul käesoleva kuulutuse ilmumise päevast arvates, holatusega, et hiljem esitatud nõudmised jäävad rahuldamata.

Endla 63, Tallinn.

Likvideerimise komisjon.

Rätsepaäri ja keemiline puhastus „GALANT",

Harju 32.

Keemiline puhastus ja valmisriided tellimisel. Ümbertegemine ja parandused. Töötarvitajaid on võimalik rahuldada veel jõulupühadeks. Töö kõrgekvaliteediline.

RAADIOAPARAATE parandab

Tel. 30522

Diplomeeritud raadiomehaanik

ALEX. RAHN

Tallinn, Rävala pst. 26 (õu tn. poolt)

Noor naine palub südamest teat., kes müüks veidi või laenaks

jõuluks küttepuid?

Kirj. sll. 32/17452.

Ostan korras moodsa

LAPSEVANKRI.

Teat. ühes hinnaga kirj. sll. 15/17395.

Maal 2 taluperemeest vajavad pühiks

2 anoodpatareid

raadiokuulamiseks. Palun kirj. Aegviidu, Pillapalu p.-k. 12. Tulevad pühadeks hobustega ise järele.

Soovitakse osta meesterahva vähepruugitud

SAARMA-, kotik- või karakullkrae.

Pakk. võimalikult ühes hinnaga sll. 16/17436.

Mitmesugust

Soovin üürida

PIANIINO.

Hoian hästi. Pal. teat. kirj. sll. 14/17394.

Teadaanne.

Teatan oma lugupeetav. kaubatarvitajaile, et **Ernst Hansar minu** vabalik **enam ei ole.** Alates 8. dets. 1941. a. olen volituse tühistanud.

M. Krüger.

Kes võib anda **tasu eest tarvitada Merikanto klaverinoodi „Älä itke, äitini".** Teat. „Töölisteatri" kassasse või telef. 312-00.

Vahetan

3,5 m musta kleidisiidi 3,5 m helehalli või muu ühevärvilise siidi või villase vastu. Kirj. sll. 40/17500.

Palun seda daami,

kes võttis Estonia einelaua daamidetoast 6. skp. kuldsõrmuse topaaskiviga, see 2 päeva jooksul ära tuua Aia 5—12. Daam on tuntud.

Soovitakse üürida 1 kuuks **kirjutusmasin.** Kirj. sll. 34/17414.

Väga vähe kantud

6—8-a. lapse kalossid

vahetada 11-a. poisi kalosside vastu. Kirj. sll. 28/17448.

Kes vahetaks

¾-kõrge kontsaga botikud nr. 3 või 4 madala kontsaga botikute nr. 3 (musta riidega) vastu, või müüb botikud või vildid. kirj. sll. 24/17444.

Soovin kindla tasu eest üürida

magamistoa mööblit,

diivani, puhveti jne. Täieline garantii. Kirj. sll. 21/17481.

Vahetada

head meestevildid (hall, nahaga) naistevildide vastu. Nõmme, Aia 6—1.

Kadunud

Unustatud Rae apteeki **turukott** ühes kingadega. Kätte saab Rae apteegist, Raekoja-pl. 11, Tallinn.

Kaotatud 11. dets.

lapse parema jala KALOSS

Kaarli kirikust — Paldiski mnt. — Ristiku tn. Ausat leidjat palut. see ära tuua Ristiku 47—14 või Kaupmehe 29—18.

V.-Kompassi tänavast Raua tänavasse tulles kaotatud lapse parema jala

KALOSS.

Pal. ausat leidjat see vaevatasu eest ära tuua V.-Kompassi 16—2.

Valge siberi

SPITS

kadunud, nimi „Murphi". Palutakse teatada Raua tn. 33-b—5. Omandamise ja kinnihoidmise eest hoiatan.

Kaotatud 12. dets.

villane labakinnas

Kompassi tn. ja Estonia pst. vahel. Ausat leidjat palun kinnas tagasi tuua ajalehekioski Imanta ja Sakala tn. nurgale või kirj. sll. 35/17495.

Kaotatud

nahast sõrmkinnas

vasemale käele. Ausat leidjat pal. see ära tuua Pärnu mnt. 28, kaubastu 117 või tel. 474-21.

KES TEAB?

Venemaalt tagasitulnud eesti sõjaväelased, kes teab

Erich Siim'i

saatusest? Noorena teenis Tallinnas, autotanki-rügemendis, pärast suurtükiväes Kosel autojuhina, sealt Petseri laagrisse ja siis Venemaale. Olen tänulik vähimagi teate eest. Ema. Kirj. Pärnu, Karusselli 28, P. Kal..

Kõiki Venemaalt tagasitulnud isikuid, kes teavad midagi mobiliseeritud

Rudolf Elmar PIHRIOJA

saatusest (läks 27. juuli õhtul Rapla jaama, viimne teade 29. juulil oli Leningradist), palun tungivalt teatada aadressil: J. Paling, Tallinn-Väike jaam, raudteemaja 56, või kirj. sll. 12/17432.

KES TEAB

kaubaveo-omnibuse (reg. Pärnumaal, firma Chevrolet, Six, mootori nr. 5146968, šassii nr. 3051, šassii tüüp 157 DR). asupaiga, palun teat. Malmi 4—6.

Randväli, O.

Kes teavad midagi 4. augustil s. a. mobiliseeritud

Anton Lõugas'e

saatusest, palutakse teatada Nõmme, Niine tn. 22—2, J. Ratassepp.

Kõiki, kes teavad 26. juunil 1941. a. GPU poolt arreteeritud

ALMA LOIT'i

saatusest, palun südam. teat. tema õele Reiman'ile, Granlidi 19—5, või kirj. sll. 24/17484. Olen kõige väiksemagi teate eest tänulik.

Ülal vasakul — grupp Hangost tagasijõudnud eestlasi; ülal paremal — „Jossif Stalini" päästepaat rannal; all vasakul — koivnas vasemalt R. Säinas, kes esimesena tuli laevalt maale; all paremal — „Kuld Lõvi" endine viiuldaja Aug. Kilberg lõbustab kaaslasi

Kolm kuud Hango vangipõlve

„Jossif Stalin" sai 5 miinitabamust. — Terve kompanii vajus merepõhja. — Eestlasi päästis nende asetumine ülemisele tekile laeva keskossa

Eestist mobiliseeritud olid Hangos sunnitöölise olukorras

Aurik „Jossif Stalinilt" nüüd õnnelikult kodumaale jõudnud eestlased viidi 24. augustil Tallinna sadamast mootorpurjekas „Õrnel" Hangosse. See purjekas viis tol korral kaasa kuni 500 Eestist mobiliseeritut. Neist on tagasi saabunud saja mehe ümber. Ülejäänute saatuse kohta puuduvad praegu teated. Kuulduste kohaselt olevat osa neist päästnud Soome, teine osa evakueeritud Hangost novembris teadmata kuhu.

Alljärgnevas kodumaale saabunud jutustavad oma elamusist Hangos ja hiljem „Jossif Stalinil", kust mehed, nagu selgub, on päästnud õnneliku juhuse tõttu.

Nemad on siis olnud Hangos. Ja nüüd on jälle kodumaa pinnal. Kõik mehed vanustais 30 ja üle selle. Eestist vägivaldselt mobiliseeritud ja vägivaldselt ära viidud. Leiame nende seas põliseid talunlasi, nagu üldtuntud „Kuld Lõvi" viiuldaja Aug. Kilberg, siis Pikas tänavas elanud mehed: 35-aastane Karl Egeder, samavanune Alfred Saag, 37-aastane Rudolf Säinas, Pärnu maanteelt 38-a. kingsepp Karl Volterjne. Enamik pääsnuid ongi Tallinna mehed. Aga neid on mujaltki. Päris korralikult on muuseas esindatud Kohila. Sealt mehi on D. Puusepp, A. Hendrikson, Juh. Tori jt. Keila linn seevastu on saanud tagasi vaid ühe mehe, Paul Maksi. Andrus Pärna on Haapsalust, Vold. Noksmann Ridalast, Nõmmelt on üksikuid. Nimestikus tooduist on Nõmmelt J. Undrits, Nik. Paakspuu, Ernst Tiido ja veel mõned.

Mida need mehed kõnelevad?

Mehed ei näinudki Hango linna

Üllatuseks selgub meeste kõnest, et nad on küll viidud Tallinnast laeval Hango baasi, kuid Hango linna ja kindlusse ei olevat nad üldse pääsnudki. Ei tea nad sellepärast, kuidas seal välja näeb.

„Kes meid," kuuldub meestelt, „laskis nii tähtsasse kohta nagu Hango. Pulstati meid kõiki ümber linna ja kindluse lalali. Vaja venelasil meid oli, aga usaldust mete vastu ei olnud." Edasi jutustavad mehed:

„Oli 24. august, kui meid Tallinnas laaditi mootorpurjekale „Õrne". Umbes 300—500 mobiliseeritud eestlast lahkus selle laevaga sel korral Tallinnast. 2 ööpäeva söömata. tuju kõigil rõbal, jõudsime siis, vahepeal peatunud Paldiskis, õhtul pimedas Hangosse, kuid maale me ei saanud.

Esimesed mürsud

Meid oli nähtud. Saksa sennukid tulid just Hango eel ja tiirlesid meie kohal. Ei tennud aga ühtki pommi. Kuid Hangole lähemale jõudes hakkas laeva lähedusse kukkuma mürske. Hiiglaveesambad paiskusid õhku. Meid tulistasid soome rannapatareid. Laev muutis kurssi.

Pimeduses ei hakatud meid enam laevalt maha võtma, vaid järgmisel päeval. Siis oli soe ja vaikne. 100 mehe suurusis gruppides tulime randa.

Kas nüüd rindele?

Olime juba omavahel pidanud aru, et niipea kui saame tuleijoonele, läheme soomlaste juure. Jääme gruppidesse ja katsume siis gruppide viisi üle minna. Kui oleme üksikult, siis igaüks talitab oma äranägemise järgi. Aga meid ei lastud üldse rindele.

Laevast maale tulnud, rivistati meid

ühe maa alla ehitatud haigla ees

Pika rivi vaatasid üle kohaletulnud kõrgemad vene sõjaväelased. Brigaadi ülem komissar Romanov pidas meile pika kõne. Ta kutsus meid võitlema fašistide vastu. Isamaa püha asi nõudvat seda. Saksa väel olevat õnnestunud tulla Nõukogude pinnale, kuid võitjaks jäävat kuulsusrikas punaarmee. Vihane oli komissar eriti soomlaste peale ja marssal Mannerheimi meele tuletades vallandus kõnelejalt eriti vürtsitatud sõimuvalang.

Kõne lõppenud, tehti meist mitu pilti ja nüüd olime siis sõdimiseks päris valmis. Kuld sõdimise asemel

saadeti meid sunnitööle

Kõik mehed jaotati väiksemaisse üksusisse, 100 meest, 20 meest, 5 meest, 4 meest, nii kuidas juhtus, ja iga selline üksus saadeti siis ise paika. Osa meist määrati suurtükiväkke, kes varem olid teeninud eesti ajal selles väeliigis. Kuid suurtükinumbreiks ei pääsnud neist keegi. Nad pandi nühkima püsse, revolvreid, hobuseriistu, masinate osi. Nii hommikust õhtuni.

Mõned pääsid kergemaile töile, nagu sellesse maa-alusesse haiglasse sanitaridеks. Need võisid näha, mismoodi seal välja näeb. Ruumid olid niisked, kohati pimedad. Palju haavatuid. Ja neid toodi aina juure. Alalõpmata oli kanderaamidel tööd. Haavatud oigasid, kuid arstid võtsid oma tööd enamasti kergelt, pealiskaudselt. Üks neist tähendas: kes tugevam, jääb elama, kes nõrgem, sureb niikuinii; ja lõppeks, ega me haigetega sõdi, sõja ajal on muid tähtsamaid asju, kui et kogu aja haavatute juures konutada.

Kes meist sattusid metsatöödele, nendele elu oli õige vilets. Hommiku kella 6 kuni õhtu kella 23-ni tuli aina saagida, saagida, raiuda, lõhkuda. Ehitati mingisuguseid

maa-aluseid kindlustusi.

See töö oli mõttetus. Sest need said olla ju vaid hädakindlustused. Miks neid ei oldud tehtud siia juba varem? Kuid venelased ise olid sumkindlad, et siit ei tule läbi ei sakslane ega soomlane. Ja ehitasid. Meid kasutati siis sunnitöölisina. Eriti võttis sellise ilme olukord pärast Saaremaa vallutamist. Siis jõudis Hangosse põgenikke Saaremaalt. Need kõnelesid, eestlased mineval üle sakslaste poole ja neid sõdivat sakslastega koos.

Siis hakati meilt, eestlasilt, relvi käest ära võtma. Autoroodu meestel olid siiski püssid käes poolteist kuud. Siis võeti need neiltki. Huvitav on aga, et samal ajal kingsepatöötuppa määratud mehi õpetati järjekindlalt iga päev täägivõitluseks. Seks toodi igakord venelaste käest püssid ja pärast harjutustunni lõppemist viidi need jälle ära. Aga ka

venelastest sõdurite meeleolu oli paha.

Kord, kui mehed olid omavahel ja politrukki polnud lähedal, ütles üks noor punaarmeelane-venelane: „Jah, 20 päeva pärast võib küll sõda lõppeda, kuid meie kaotame. Meie ei võida." Mitmed neist ütlesid meile, et nad meist, eestlasist, saavad aru, miks meie südamega ei olevat asja juures. Meie olevat näinud paremaid aegu.

Seda agaramini püüdsid aga meeleolu tõsta kommunistlikud noored ja ohvitserid, politrukest kõnelemata. Need sünasid vahetevahel üsna avalikult eestlasi ja ähvardasid. Olime mitu korda valmis juba vastu võtma kõige halvemat. Haiglas kõnelesid juhtivad tegelased haavatute kuuldes, et eestlastega tulevat kord vastavalt käituda, sest need olevat kõik reeturid. Eestlased urgitsevat oma inimeste seas, tagalas,

eestlased olevat ussid bolševike südame all.

Venelased väljendasid sageli nagu provotseerivalt: „Mis, teil on raske, seda ja seda on vaja? Te arvate, et sõjas üksikinimene on ei tea mis? Kui vaja, võidakse kõik üksikisikud tuua ohvriks üldsusele, paratamatult. Teadsime, mis see kõik tähendas.

Olukord oli paha ka söömise poolest. Päevas sai iga mees 750 g leiba. Ja see õieti oligi kõik meie toit. Anti ka kord päevas suppi, kuid makaronisupis leidus tavaliselt vaid üksainus makaron. Kartulisupi puhul polnud lugu parem. Anti ka kala. Elasime ju merekaldal. Aga 350 mehe kohta saime päevas ainult 7 turska. See oli kõik see kala!

„Hinge puhumine".

3 korda nädalas käis politruk meile, nagu mehed ütlesid, „hinge puhumas". Politruk luges meile ette lehte ja selетas siis artiklit või selle lõiku nagu kui keegi oleks suutnud mõteldagi, mis on juhtunud.

Paari minuti pärast — uus plahvatus. See tundus otse meie all laeva keskosa kohal. Tükk aega vahet, siis

järgnes kohutav raksatus.

Kõik lendas üles. Laudtükke, katiaosi, raudpulki. Inimeste kehaosi. Tabamus oli seekord otse kallaruumile, mis lendas õhku. Laev vajus küljele.

Nüüd oli täieline põrgu. Merre pilluti raha, riideid. Inimesed hüppasid järele. Komandokäsklused kadusid üldisse, meeletusse segadusse. Mõned, nagu meeletud, heitsid endilt riideid seljast. Nad näisid olevat täiesti kaotanud mõistuse.

Kõikjal lasti. Revolvri- ja püssipaukuderagin.

Äkki jagatakse meestele püsse. Keegi ei saa aru, milleks. Kusagilt kostab kahurimürinat.

Laeval on vallandunud põrgu.

Kistakse uksi piitadelt. Purustatakse aknaid. Põrandad on täis igasugust rämpsu. Seal on pesu, toidunõusid, rahapabereid, suhkrut, laipu. Ometi kavatsevad komissarid veel dessanti. Laeva ustest ja akendest valmistatakse parvi. Püsside abil seotakse uksetahvleid üksteise külge.

Meestele jagatakse juba dessandikäske,

kuid pole mingit korda. Vaevalt on üks hädaparv valmis, kui sinna kargavad surmahirmust meeletud sõdurid. Parv puruneb. Tükid vajuvad vee alla ühes meestega. Dessant pole võimalik.

Siis lahkub juhtkond ühel paadil laevalt. See suurendab paanikat. Lõppeks on üks paat 21 sõduriga jõudnud randa.

Seal on 2 eestlast — esimesed pääsnud eestlased.

Järgmisel hommikul, sõidab paat laevale tagasi, Asutakse päästma esijoones eestlasi. Kolm paaditäit läheb neid randa. Siis metsistuvad laevale jäävad venelased. Viimasele lahkuvale eestlaste paadile saadetakse laevalt järele kuule. Kuid ükski neist ei taba.

L. Lembri.

Põgenike surmasõit „Stalinil"

Evakueerimine algab!

Siis, ühel päeval, juhtus, mis meid suuresti üllatas. Meie teit oli muutunud märksa paremaks. Aga see polnud kõik: igale mehele anti võrdlemisi suur portsjon kuivikuid, konserve, mitmesugust toidumoona. Anti tuliuus pesu. Kas rindele, nüüd? Viimaks?

Või evakueerimine?

Viimane oletus osutus järjest kindlamaks, sest suurtükimürin eemal oli juba mitu päeva üha ägenemas, ja näis aiva muutuvat vihasemaks. Meie politrukid olid kaduнud. Uued näod olid tulnud. Kas nüüd siis ikka tõesti ärasõit? Ja me polegi näinud Hangot. Aga vargsi oli heameel.

Siis käsutati meid laevale.

See oli mingi miinitraaler.

Oli 2. detsember. Hommik. Külm. Jäätunud.

Miinitraaler sõitis meestega eemal ootava uhke 5-kordse „Stalini" külje alla. Kuid siis hakkasid tulema mürsud. Järjest. Neid langes vette laevale õige lähedal. Soomlased kostitasid meid jälle, nüüd, lahkudes, nagu nad meid omal ajal siia saabudes olid kahurtulemürskudega tervitanud.

„Stalin" sõitis meie juurest eemale. Meeste pealeaadimisest ei saanud seekord asja. Aga pärast lõunat, kui juba hakkas pimenema, sõitsime uuesti „Stalinile" külje alla. Seekord saime laevale.

Öösel, kella 23 ajal, lahkus laev Hango vetest. Tavaliselt asetati eestlased ikka alumisisse ruumesse ja ikka otstesse. Oli huvitav, et nüüd oli teisiti.

Eestlased paigutati seekord kõik üles laeva keskkohta.

Kui nüüd lennukid tulevad, mõtlesime, ei pääse siit vist enam ükski eestlane. Olime kuulnud, et just laeva ülatekil ja keskel olevat kõige hädaohtlikum.

Kaks ja pool tundi olime sõitnud, siis tundsime tugevat võpatust. Mis see oli, ei saanud aru. Venelaste hulgas tekkis ärevus. Näis, et laev jäi seisma. Mis on lahti! Venelaste hulgas tekkis ärevus. Alt joosti üles. Ülalt teised tunglesid alla.

Siis

uus võpatus, ja samas veel kord.

Laeva tugev kere vappus põhjani. Hakkasid kostma oiged. Hüüti. Joosti. Hirmunud nägusid. Kui kiiresti võivad inimesed hulluda! Rusikatega, revolvritega lõhuti inimeste sekka teed. Keegi vajub ukse juures teistele jalgu. Sekundid hiljem on vaid tast vormitu temp. Ta pole ainuke. Selliseid jubedaid stseene kuhjub kiiresti kõikjal. Varsti seletame siiski, et laev on saanud tugevasti vigastada. Viimasest kahest võpatusest on purustatud sügaval vee all istunud laeva nina ja otsekui küljest ära on murdunud tükk ahtrit.

Laeva esimene ots vajub järsku sügavamale.

Ahtriosa kerkib kõrgele üles.

Me olime sattunud miinide otsa. Laeva allosas olid sajad sõdurid juba leidnud endile haua. Üks plahvatus nõudis silmapilgu jooksul terve kompanii mehi. Laevaosa, kuhu nad olid mahutatud, otsegu tüsti laeva küljest ära, kiiremini kui keegi oleks suutnud mõeldagi, mis on juhtunud.

Paari minuti pärast — uus plahvatus. See tundus otse meie all laeva keskosa kohal. Tükk aega vahet, siis

järgnes kohutav raksatus.

Kõik lendas üles. Laudtükke, katiaosi, raudpulki. Inimeste kehaosi. Tabamus oli seekord otse kallaruumile, mis lendas õhku. Laev vajus küljele.

Nüüd oli täieline põrgu. Merre pilluti raha, riideid. Inimesed hüppasid järele. Komandokäsklused kadusid üldisse, meeletusse segadusse. Mõned, nagu meeletud, heitsid endilt riideid seljast. Nad näisid olevat täiesti kaotanud mõistuse.

Kõikjal lasti. Revolvri- ja püssipaukuderagin.

Äkki jagatakse meestele püsse. Keegi ei saa aru, milleks. Kusagilt kostab kahurimürinat.

Laeval on vallandunud põrgu.

Kistakse uksi piitadelt. Purustatakse aknaid. Põrandad on täis igasugust rämpsu. Seal on pesu, toidunõusid, rahapabereid, suhkrut, laipu. Ometi kavatsevad komissarid veel dessanti. Laeva ustest ja akendest valmistatakse parvi. Püsside abil seotakse uksetahvleid üksteise külge.

Meestele jagatakse juba dessandikäske,

kuid pole mingit korda. Vaevalt on üks hädaparv valmis, kui sinna kargavad surmahirmust meeletud sõdurid. Parv puruneb. Tükid vajuvad vee alla ühes meestega. Dessant pole võimalik.

Siis lahkub juhtkond ühel paadil laevalt. See suurendab paanikat. Lõppeks on üks paat 21 sõduriga jõudnud randa.

Seal on 2 eestlast — esimesed pääsnud eestlased.

Järgmisel hommikul, sõidab paat laevale tagasi, Asutakse päästma esijoones eestlasi. Kolm paaditäit läheb neid randa. Siis metsistuvad laevale jäävad venelased. Viimasele lahkuvale eestlaste paadile saadetakse laevalt järele kuule. Kuid ükski neist ei taba.

L. Lembri.

RAADIO

Teisipäev, 16. detsember

5.00 Kameradschaftsdienst f. d. Wehrmacht. 6.15 Õige aeg. I hommikukontsert (hpl.). 7.00 Deutsche Nachrichten. 7.15 Õige aeg. Päevauudised. 7.30 Põllumeestele: Hobuseriistade ja muude nahkesemete korrashoiust (H. Veibri). 7.45—8.15 II hommikukontsert (hpl.). 12.00 Boulanger mängib Boulanger'd (hpl.). 12.30 Deutsche Nachrichten. 12.40 Lõunamuusika (hpl.). 13.45 Õige aeg. Päevauudised. Ajakirjanduse ringvaade. 14.00 Deutsche Nachrichten. 14.15 Tuntud saksa lauljaid (hpl.). 15.00 Wehrmachtsbericht. 15.20 Sagedamaid haigusi limikueas (dr. J. Liin). 15.45 Muusika pärastlõunaks (hpl.). 16.50 Sõjastpääsnud külainimeste keskel (A. Randalu matkakilde). 17.00 Deutsche Nachrichten. 17.15 Tantsumuusika („Rütmiline 6"). 18.00 Lastele: Jõulud tulevad! 18.20 Vahemuusika (hpl.). 18.50 Aja kaja. 19.00 Übertragungen aus Berlin: Frontberichte, Vorträge, Musik, Nachrichten. 20.15 Õige aeg. Päevauudised. 20.30 Buntes Allerlei für die Deutsche Wehrmacht (Soldaten unterhalten Soldaten). 21.00 Ajaviitekontsert (Ringhäälingu orkester, juh. O. Roots). 22.00 Deutsche Nachrichten. 22.15—23.00 Õhtumuusika (Ringhäälingu orkester, juh. O. Roots).

Kolmapäev, 17. detsember

5.00 Kameradschaftsdienst f. d. Wehrmacht. 6.15 Õige aeg. I hommikukontsert (hpl.). 6.45 Võimlemine. 7.00 Deutsche Nachrichten. 7.15 Õige aeg. Päevauudised. 7.30—8.15 II hommikukontsert (hpl.). 12.00 Walter Fenske orkester (hpl.). 12.30 Deutsche Nachrichten. 12.40 Lõunamuusika (hpl.). 13.45 Õige aeg. Päevauudised. Ajakirjanduse ringvaade. 14.00 Deutsche Nachrichten. 14.15 Operetiansambleid (hpl.). 15.00 Wehrmachtsbericht. 15.30 Sellest, mis keegi on (lehekülgi A. Schopenhaueri raamatust „Plutarkus"). 15.45 Muusika pärastlõunaks (Ringhäälingu orkester, juh. P. Nigula). 16.40 Videviku-tunnil (luule- ja muusikapõimik; deklamatsioon — Laine Vaga). 17.00 Deutsche Nachrichten. 17.15 Orkestrikontsert (Ringhäälingu orkester, juh. P. Nigula). 17.45 Saksa keel (algajaile). 18.00 Solistide-kontsert (N. Sura, alt, ja V. Kangro, viiul). 18.30 Aja kaja. 19.00 Übertragungen aus Berlin: Frontberichte, Vorträge, Musik, Nachrichten. 20.15 Õige aeg. Päevauudised. 20.30 Suur soovikontsert. Kaastegevad: Lennuväe-teadeterügemendi orkester muusikameister Pietscht juhatusel, mereväelaste koor, Ringhäälingu tantsukapell P. Vebel juhatusel ja solistid. Helüdlesvõte 16. detsembril avalikust kontserdist „Estonia" kontsersaalis.) 22.00 Deutsche Nachrichten. 22.15—23.00 Ajavidet hüisõhtuks (Ringhäälingu tantsukapell, juh. P. Vebel).

Teater ja muusika

ÜHISABI KONTSERT

Kava avas ERÜ segakoor H. Roosma juhatusel. Nagu eelmisel kontserdil, püüdis H. Roosma ka nüüd klaverit rakendada koorisaateks ja laule ühendavaks vahendajaks. Ei saa jätta tähendamata, et säärase käsitluse liigne harrastus tuleb kahjuks esiteks puhtalt kooristiilile, teiseks — sentimentaalse literatuuri eelistamisel — meie koorikultuuri traditsioonile, mille sihiks on omalmelilise, põhjamaiselt karge ja tundesügava rahvusliku koorilaulu eetiliste väärtuste esiletõstmine ja kunstilise ilu mõista suutmise süvendamine. Tõlgituselt seisid koorid — eelnimetatule lisaks ka meeskoor „Eesti Laulumehed" A. Velmeti juhatusel — rahuldaval tasemel.

Solistidena esinesid bariton A. Tamuro ja koloratuursopran Ada Juurup. Esimene ei omanud rütmikindlust, et saavutada pingsat ja kaasahaaravat tõlgitsust. Teise häälelised omadused ei võimalda kõigiti meeldivat esitlust ilma tehnilise ja kujundusliku üleolemiseta. Klaveril saatis H. Ilves. Arvukas kuulajaskond suhtus ettekandelle soojalt. Koorid ja solistid pidid andma lisapalu.

K. L.

Theater „Estonia"

Heute, Dienstag, „Traviata". Morgen, Mittwoch, „Die lustige Witwe". In den Hauptrollen: Milwi Laid, Salme Lott, Priit Hallap, Harri Kaasik. Donnerstag „Peer Gynt".

„Estonia" teater

Täna, teisipäeval, „Traviata". Homme, kesknädalal, „Lõbus lesk". Peaosades Milvi Laid, Salme Lott, Priit Hallap, Harri Kaasik. Neljapäeval „Peer Gynt".

Arbeitertheater

Heute, Dienstag, „Die undisziplinierte Generation". Morgen, Mittwoch, „Finnisch-Ungarischer Abend. Donnerstag „Es kann nicht sein!"

Töölisteater

Täna, teisipäeval, „Distsiplineerimatu sugupõlv". Homme, kolmapäeval, Soome-Ungari õhtu. Neljapäeval „Ei või olla!"

Jean-Sibelius-Konzert

Freitag, den 19. Dezember, findet im Konzertsaal „Estonia" ein Jean-Sibelius-Konzert statt. Karten im Vorverkauf an der Kasse des Konzertsaales von 12—15 und von 17—19 Uhr.

Jean-Sibeliuse-kontsert

Reedel, 19. detsembril, toimub „Estonia" kontsertsaalis sümfooniakontsert Jean Sibeliuse helitöödest. Pääsmed eelmüügi kontsertsaali kassas k. 12—15 ja 17—19.

„ERHOLUNG UND LEBENSFREUDE"

Morgen, Mittwoch, um 19 Uhr wird im Konzertsaal „Estonia" ein Volkskunstabend veranstaltet. Mitwirkende: Die Volkstanztruppe der „Erholung und Lebensfreude" unter Leitung von A. Ilves der gemischte Chor der Staatsangestellten unter Leitung von J. Märtin, die Volksmusikanten Joh. Rosenstrauch und Peeter Piilpärk, auf der Zither Pilwi Toomendi, die Leelosängerin Elts Wentsel, Laine Mesikäpp, R. Nuude und die jungen Mädchen der Leelokurse; ein Volkslied singt Lya Kalmet.

„PUHKUS JA ELURÕÕM"

Homme, kolmapäeval, kell 19 toimub „Estonia" kontsertsaalis Rahvakunsti õhtu. Kaastegevad „Puhkuse ja Elurõõmu" rahvatantsutrupp A. Ilvese juhatusel, riigiteenijate segakoor J. Märtini juhatusel, rahvapillimehed Joh. Rosenstrauch ja Peeter Piilpärk, kandlel Pilvi Toomendi; leelotajad Elts Ventsel, Laine Mesikäpp, R. Nuude ja leelokursuse neiud; rahvalaulu laulab Lya Kalmet.

NEUES PROGRAMM IM SOLDATENKINO

Ab. 15. d. M. läuft der neue Tobis-Film „Pedro soll hängen" mit Marie Landrock, Heinrich George und Jakob Tiedtke in den Hauptrollen. Vorstellungen um 18, 18 und 20 Uhr. Vorverkauf morgens von 10—12 Uhr. Die Kasse wird am Nachmittag um 15 Uhr geöffnet. Von 15—16 Uhr kein Vorverkauf auf die Abendvorstellungen. Der Verkauf und der Vorverkauf auf die 18-Uhr und 20-Uhr-Vorstellungen beginnt um 16 Uhr.

UUS EESKAVA SÕDURITEKINOS

15. skp. peale jooksеb Sõduritekinos uus Tobis-film „Pedro tuleb puua" Marie Landrocki, Heinrich George ja Jakob Tiedtkega peaosades. Esimõük k. 10—12 ja 16—18.

Uus politseijuht Saaremaal

Saaremaa uueks prefektiks on määratud ltn. Voldemar Aasoja, kes asus oma ametikohuste täitmisele.

Kuressaare kriminaalkohus algas tegevust

Kuressaare kriminaalkohus on alustanud tegevust. Kriminaalkohtu esimene istung toimub esmaspäeval, 15. detsembril.

Kuressaares algas neil päevil tegevust ka vaestelastekohus.

Heute Erstaufführung von „Ingeborg" in deutscher Sprache

Täna „Ingeborgi" saksakeelne esietendus

Heute, Dienstag, um 19 Uhr findet im Estnischen Dramatheater als erste deutschsprachige Theatervorstellung die Erstaufführung von Kurt Götz' Komödie „Ingeborg" statt. Kurt Götz bedarf keiner Reklame. „Ingeborg" ist ebenso leicht und lustig wie alle anderen Komödien dieses begabten Schriftstellers, der gleichzeitig auch als Schauspieler und Spielleiter bekannt ist. Spielleitung: Woldemar Mettus.

Das Estnische Dramatheater wird auch weiterhin deutschsprachige Vorstellungen veranstalten, die in erster Linie für die Wehrmacht bestimmt sind, zu denen aber auch das Zivilpublikum Zutritt hat.

Auf dem Bilde sehen wir die Personen der Komödie (von links): Ingeborg (Signe Pinna), Ottokar, ihr Mann (Woldemar Panso), Herr Peter (Max Karro), Herr Konjunktiv, Diener (Aado Hõimre), Tante Ottilie (Valentine Kask).

*

Täna, teisipäeval, toimus E. Draamateatris esimese saksakeelse teatrietenduena Kurt Götzi komöödia „Ingeborgi" esietendus. Kurt Götzi nimi on meie publikule hästi tuntud. Näitejuht: W. Mettus.

E. Draamateater korraldab edaspidigi saksakeelseid etendusi, mis esmajoones on määratud saksa sõjaväele, kuhu pääseb aga ka tavaline teatripublik.

Pildil komöödia tegelased: Ingeborg (Signe Pinna), Ottokar (V. Panso), härra Peter (M. Karro), Konjunktiv, teener (A. Hõimre), tädi Ottilie (V. Kask).